

Treball de recerca

ELS CARRERS DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT

Pseudònim: The monkey moyo

ÍNDEX

1. Introducció: Hipòtesis i objectius.	5
2. Diari.	7
• 2.1. Primera entrevista	8
• 2.2. Segona entrevista	8
• 2.3. Tercera entrevista	9
3. Cornellà i els seus barris.	10
• 3.1. Extensió i límits dels barris.	10
• 3.2. Evolució urbana de Cornellà. Aparició i límits dels barris.	11
• 3.2.1. El barri d'Almeda.	14
• 3.2.2. El barri de Sant Ildefons.	15
3.3. Nomenclatura dels carrers.	17
• 3.3.1. Anàlisi: Personatges i categories.	19
• 3.3.2. Dones als carrers de la ciutat.	20
• 3.3.3. El barri de Sant Ildefons, un cas recent.	21
• 3.3.4. El carrer Ametller, una excepció al barri Centre.	22
3.4. Canvis de nomenclatura segons el moment polític.	25
• 3.4.1. Canvis en la numeració	25
• 3.4.2. II República	30
• 3.4.3. Franquisme	32
• 3.4.4. Democràcia	33
3.5. Poder actual en la nominació de carrers.	37
4. Conclusions.	38
5. Agraïments	41
6. Bibliografia	42
• 6.1. Webgrafia	42
7. Annexos.	44

RESUM

Els carrers són una petita part de cada ciutat, de cada poble. Potser no li donem gran importància, ja que per a la gran majoria de nosaltres són símbols i senyalitzacions que ens guien per trobar qualsevol edifici, plaça o parc. Però el que mai ens qüestionem o reflexionem és el significat de cadascun, ja sigui de personatges o d'altres conceptes, i qui posa aquests noms i per què, i si han estat aquí des de sempre i qui els ha canviat. Moltes de les vegades que trepitgem un carrer no tindran lloc permanent a la memòria, però hi ha una cosa que és gairebé permanent i que amb el pas de la història d'alguna manera representa a la ciutat i a tots nosaltres, el nom.

ABSTRACT

Streets are a little part of every city. We may not give them enough importance because for most of us they are just a bunch of symbols and signaling which guides us to find any building, square or park. But what we never ask ourselves about or reflect on is the meaning of each one, who they are named after – either from personalities or other sources, and who decides the street names and why, and if they have always been there or they have been renamed over time. Most of the memories of us walking a street will not have a place in our memory, but there's something that is almost permanent and somehow represents the city and all of us, the names of its streets.

1. INTRODUCCIÓ: HIPÒTESIS I OBJECTIUS

Totes les informacions i recerques que he dut a terme durant aquest treball han girat al voltant de les següents hipòtesis: Qui ha tingut el poder en el canvi de la nominació de carrers a l'actualitat, quin paper que ha tingut la ciutadania a l'hora d'opinar i canviar carrers, ja sigui en èpoques democràtiques o autoritàries, i els diversos canvis que ha patit Cornellà en els àmbits de demografia, extensió i nomenclatura amb el pas del temps.

Per tal de comprovar aquestes hipòtesis, m'he fixat els objectius següents:

- Ampliar el coneixement dels carrers i barris de Cornellà.
- Conèixer els criteris de nominació de carrers (sobre qui recau el poder, maneres de canviar...)
- Veure com ha influït el moment polític en la denominació i canvi de carrers.
- Informar-se sobre tots els passos que ha de passar un ciutadà per expressar la seva opinió sobre la nominació o canvi d'algun carrer, i analitzar quin és el paper de les organitzacions de veïns.
- Indagar sobre la història dels barris i quina importància han tingut en el creixement de la ciutat, sobretot del 1930 al 1970.
- Analitzar la categoria i significat de cada carrer i treure'n conclusions.

En trets generals, vaig escollir aquest tema per conèixer els criteris per denominar i canviar els noms d'aquestes plaques que sembla que sempre han estat allà però gairebé ningú en sap la toponímia o simplement què significa. D'altra banda, també volia saber quins carrers i per què han canviat de nom durant les darreres etapes polítiques que s'han succeït a Cornellà, i per extensió a Catalunya i Espanya.

A més, he cregut convenient indagar en la història i veure l'evolució urbana de la ciutat i com han influenciat els barris sobre els carrers. Finalment, he considerat oportú no fer l'anàlisi de tots els barris, sinó d'uns de concrets, que d'alguna manera són referències d'altres. És a dir, he analitzat el barri de Sant Ildefons perquè és únic en les seves dimensions i va ser creat recentment (anys 60), fet que el fa interessant també pel que fa al nomenclàtor dels carrers. He triat el d'Almeda i no el de Riera perquè tenen condicions semblants.

Per dur a terme aquest treball, la metodologia ha tingut com a base les entrevistes a persones especialitzades sobre els temes que m'interessaven o de representativitat social, recolzada també per diversos llibres trobats a la

biblioteca i alguna informació breu trobada a Internet. A mesura que recollia la informació, he anat dividint-la i l'he estructurat de la següent manera:

La primera part consisteix en cercar tota la informació del meu treball, ja sigui per mitjà de llibres i pàgines web o bé pel treball de camp, és a dir, mitjançant diverses entrevistes. Es subdivideix en 3 parts:

- 1- Introducció i planificació (què i perquè).
- 2- Cornellà. Evolució urbana de Cornellà. Nomenclatura i classificació.
- 3- El sistema de nomenclatura. Funcionament i canvis (treball de camp).
Etapas de canvis.

La segona part consisteix en recollir i endreçar tota la informació rellevant i posteriorment comprovar si les dades recollides són correctes. A continuació, s'han elaborat unes conclusions referents als objectius, en les quals es parla de mancances i propostes personals.

La part d'evolució urbana, extensió i creixement dels barris no sembla tenir relació amb el nom dels carrers, però és fonamental per després centrar-se en la nomenclatura, classificació, toponímia i canvis dels carrers de la ciutat, ja que a l'haver-hi canvis als barris, els carrers pateixen canvis. Una vegada extreta i analitzada tota la informació, he extret les conclusions corresponents.

De tota la informació obtinguda, tant d'entrevistes com de llibres, he seleccionat per al treball la que he cregut convenient i necessària.

2. DIARI

Per tal de cercar la informació que volia per al meu treball, ha estat necessari contactar amb diverses persones i organitzacions. Simultàniament a les entrevistes i contactes, he anat elaborant un petit diari recollint tots els meus passos i moviments, juntament amb les dates i obstacles que aquests m'han presentat. Aquest seguiment ha tingut també un paper molt important en la part de conclusions, ja que m'ha ajudat a analitzar la tramitació que he dut a terme en la part del treball de camp.

El 9 de maig vaig enviar el primer correu i per tant, el primer contacte amb l'Ajuntament de Cornellà. Per aquest correu electrònic per gmail, vaig entrar a la pàgina web de l'Ajuntament de Cornellà, i vaig veure que l'adreça per a qualsevol consulta era la següent: informacio@aj-cornella.cat. En aquest correu¹ em presentava com a alumne del _____ i els explicava breument el meu treball, els temes i demanava una font adient per a extreure la informació que necessitava.

El dia següent, em va respondre la Rosa Collado, tècnica de l'Ajuntament, mitjançant el correu següent: RCollado@aj-cornella.cat. En català, i després en castellà, em deien que em respondrien el més aviat possible.

El dia onze de maig vaig rebre la resposta definitiva a la meva sol·licitud ja anunciada. Em van explicar que hauria d'anar a la rectoria, a l'arxiu i a la pàgina web de l'Ajuntament per treure la informació adient. L'emissor en aquest cas va ser MPerpina@aj-cornella.cat, tècnica de territori i sostenibilitat.

Un dia després, vaig anar a la Rectoria i a l'Arxiu Municipal, segons m'havia dit l'Ajuntament el dia anterior per tal de poder establir una entrevista, o simplement saber el que havia de fer per contactar amb algú. La rectoria estava tancada, però vaig veure que l'horari era de dilluns a divendres, de 8:00 a 14:00, gairebé calcat al meu horari de l'institut.

---

¹ El text complet de tots els correus i respostes es poden trobar a l'annex corresponent al final del treball.

2.1 PRIMERA ENTREVISTA

A continuació, vaig anar al castell, que és on es troba l'Arxiu Municipal de la ciutat. Allà, el recepcionista em va preguntar si em podia ajudar, i li vaig exposar el meu treball i les raons per les quals em trobava allà. Com a resposta, em va apuntar en un paper un número de telèfon i el nom de Joan Fernández amb qui havia de contactar per tal de continuar amb el meu treball. Uns dies més tard, el 17 del mateix mes, com que jo no havia trucat al Joan Fernández, ho va fer el meu tutor. El Joan, després d'escoltar al meu tutor, el va adreçar a Carme Páez, donant-li el seu correu i números de telèfon. Una vegada vaig tenir a la Carme Páez com a destinatària, li vaig emetre un comunicat el dia 22 de maig, amb un contingut bastant semblant al que vaig enviar per primera vegada a l'Ajuntament el dia 9, és a dir, em vaig presentar, li vaig explicar el meu treball i després el meu interès en concedir una entrevista després d'haver parlat amb Joan Fernández.

Dos dies més tard vaig rebre la seva resposta, en la qual em deia quan podia quedar. El dia següent, a causa de que el meu horari és molt semblant al seu, li proposo un petit canvi, encara que em perdia última classe igualment.

El 30 de maig, és a dir, 5 dies més tard (havien coincidit les festes del Corpus i el cap de setmana), em contesta, dient-me simplement que si podia anar-hi a les 14:00. El mateix dia li dic que m'anava bé i li vaig preguntar on quedaríem. Em va dir després que d'acord, i que l'entrevista tindria lloc a l'arxiu municipal de Cornellà, és a dir, al Castell. Vaig haver de demanar permís al professor que em feia classe l'última hora. Una vegada al castell, va tenir lloc l'entrevista.²

2.2 SEGONA ENTREVISTA

El dia 3 de juny vaig visitar una associació de veïns per a veure els seus punts de vista i opinions respecte al tema, i vaig anar a la del barri Centre, situada al Carrer Rubió i Ors. Allà vaig tenir la sort de que tant la presidenta (Maria Carmen Quesada) com el secretari (Doroteo Cuñado) de l'associació, em van ajudar molt i de manera molt amable en la meva feina. Donat que és una Associació de Veïns que representa al barri centre de Cornellà, vaig creure convenient preguntar l'extensió del barri, ja que hi ha una manca d'informació a Internet sobre aquest tema. També em va servir per copsar l'opinió d'una associació que representa, en part, a un barri. L'entrevista va ser en castellà, tal com consta a l'annex.³

---

² L'entrevista a l'Arxiu Municipal figura a l'annex.

³ L'entrevista a l'Associació de Veïns figura a l'annex.

2.3 TERCERA ENTREVISTA

El 6 de juny, una vegada realitzada amb èxit la meva entrevista a l'associació de veïns del barri centre, decideixo enviar un correu electrònic a la Rectoria per tal de poder omplir gairebé definitivament el guió que tenia preparat, ja que era la tercera entrevista que realitzava.

El contingut va ser força semblant als anterior, és a dir, em vaig presentar, vaig exposar el meu treball i tal i com m'havien informat al primer correu amb l'Ajuntament, em vaig adreçar concretament a Carlos González per tal d'establir l'entrevista.

Només un dia més tard, em responen conforme han rebut la meva sol·licitud i em remeten a una resposta que em seria enviada en breu. La resposta estava escrita en català i castellà.

El mateix dia, vaig rebre el correu de Núria Salas Guimerà (NSalas@aj-cornella.cat), tècnica d'acció territorial i habitatge. Ella em va dir que seria l'encarregada d'informar-me sobre el tema que m'interessava, em proposà anar-hi el dijous següent a les 13 h i en cas que no m'anés bé l'hora, que contactés amb ella.

Unes hores després li contesto jo, i com que ja sabia que el meu horari gairebé coincidia amb el seu, vaig proposar una entrevista una mica més tard, concretament per la setmana següent.

El dia següent, el 8 de juny, em contesta i establim l'entrevista de forma definitiva, és a dir el 14 de juny a les 13 h. ⁴

---

⁴ L'entrevista a la Rectoria figura a l'annex.

3. CORNELLÀ I ELS SEUS BARRIS

Amb tota la informació extreta de les entrevistes i amb les eines que em van proporcionar, juntament amb el llistat de llibres de la biblioteca, dono pas a la resposta de preguntes i al desenvolupament del guió que vaig planificar abans de concedir-les.

3.1 EXTENSIÓ I LÍMITS DELS BARRIS

En primer lloc, volia saber l'extensió i els límits dels barris.⁵

Els límits doncs de cada barri són els següents

- El barri Centre té com a límits el Passeig dels Ferrocarrils Catalans, la plaça de l'Estació, la carretera del Prat i l'encreuament de l'avinguda del Baix Llobregat i la carretera de Sant Boi.
- Els límits del barri Riera són l'avinguda del Baix Llobregat, el Passeig dels ferrocarrils catalans, la carretera del Prat i el Passatge dels horts.
- Els límits de Sant Ildefons són l'avinguda de Salvador Allende, l'avinguda de la via elèctrica, el carrer de la Segarra i el carrer Mossèn Andreu.
- El barri d'Almeda té com a límits la carretera del Mig, la carretera d'Hospitalet, la ronda de dalt i la carretera del Prat.
- El barri de Gavarra delimita amb el carrer de l'arquitecte Calzada, l'avinguda de Sant Ildefons, el carrer de Mossèn Andreu i la carretera d'Esplugues.
- El barri del Pedró té com a límits el carrer Joan Maragall, l'avinguda de les flors, la carretera d'Esplugues i el carrer d'Alacant.
- Finalment, el barri de Fatjó delimita amb la carretera de Sant Boi, el Trambaix, l'avinguda de les Corts i el carrer de Federica Montseny.

La majoria dels límits que separen els barris de la ciutat són carrers o avingudes bastants llargs que són presents al barri des de fa molt de temps, i per aquest motiu han estat també origen dels posteriors barris de Cornellà, donada la ràpida construcció d'alguns barris per l'arribada d'immigrants.

Quant a l'extensió, es pot realitzar una petita classificació dels barris. El barri més gran és el d'Almeda, de molt, amb 1.432.577 metres quadrats, seguit d'altres tres amb una superfície gairebé igual; Sant Ildefons, amb 590.860 m², el Pedró, amb 590.860 m² i la Gavarra, amb 590.221 m². El següent és Fatjó, que amb 577.998 m² s'apropa bastant als anteriors. Finalment, el barri Centre, que compta amb 499.103 m² i el més petit amb diferència, el barri Riera, amb només una superfície de 150.102 m².

---

⁵ A l'Associació de Veïns només em van aclarir la del barri Centre. Aquest pregunta també la vaig fer a la Rectoria.

Mapa de Cornellà de Llobregat per barris.

3.2 EVOLUCIÓ URBANA DE CORNELLÀ. APARICIÓ I EVOLUCIÓ DELS BARRIS.

El segon punt de l'apartat és el desenvolupament urbà de Cornellà, així com l'evolució i aparició dels barris.

Una de les dates demogràfiques més antigues amb referència explícita a Cornellà de Llobregat pertany a l'any 1787, quan la ciutat comptava amb 661 habitants⁶. Si donem un pas endavant fins als anys 20 del segle passat veurem que el llavors poble de Cornellà es composava bàsicament de masies, amb un cens de població proper als 4.000 habitants i de quatre elements simbòlics que actualment continuen representant Cornellà. Aquests edificis són el cinema Titan, l'església, el castell i la Miranda. El primer esdeveniment que va donar lloc a un creixement tant urbà com demogràfic de Cornellà va ser l'obertura de la carretera d'Esplugues durant aquest dècada, donant pas al naixement de les primeres urbanitzacions fora del nucli antic de Cornellà, que fins aquell moment era l'actual barri Centre.

A partir dels principis dels anys 20, amb l'obertura de la carretera d'Esplugues, anomenada Fogars de Tordera antigament, van sorgir les primeres urbanitzacions fora del nucli antic de Cornellà, al que actualment correspon al barri de la Gavarra, concretament al costat de la fàbrica Siemens. Una vegada

⁶ Extret de *Notes històriques de Cornellà de Llobregat*, pàgina 179.

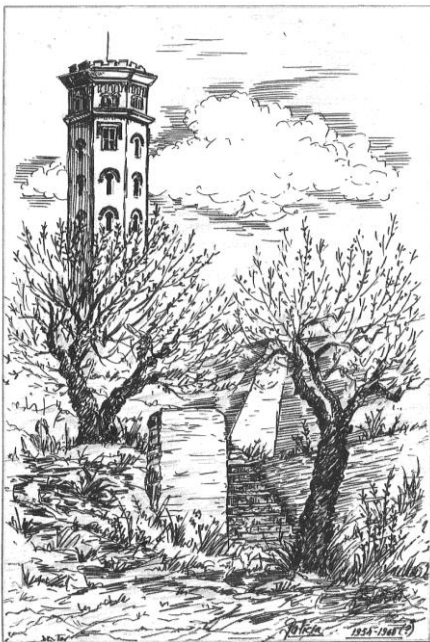
finalitzades aquestes construccions l'any 1923, les cases construïdes a la dreta de l'esmentada carretera de Fogars de Tordera van ser les primeres en formar part del barri de la Gavarra, mentre les que es van construir a l'esquerra van originar el barri del Pedró

El barri de la Gavarra va ser el següent en ser construït. El seu lloc de naixement va ser concretament al costat dels pisos de la Siemens, amb la finalitat de donar llar als treballadors d'aquesta fàbrica, provinents de forma majoritària de València i Múrcia. Aquest fet va ser també un punt d'inflexió pel que fa a l'economia i a la demografia de Cornellà, ja que fins aquell moment, la ciutat era absolutament agrícola. L'any següent, el 1924, es van construir unes urbanitzacions, anomenades Mestres i Cortada, que juntament amb l'antic camí de la Gavarra va donar lloc al carrer de la Miranda, utilitzat llavors per facilitar l'accés dels vehicles. En aquests moments, la ciutat de Cornellà comptava amb 7.000 habitants, els quals havien de viure en un espai força reduït de menys de 7 quilòmetres quadrats. Aquesta petita immigració que va rebre Cornellà va ser la causant de l'aparició de diverses barriades; lloc perifèric al nucli antic, el

⁷ qual sorgia al voltant de l'Església, l'Ajuntament o prop de la mateixa Siemens.

EL CORNELLÀ DELS ANYS 30

41

Uns exemples són la colònia on residien alguns treballadors d'una fàbrica anomenada Can Suris, o bé la fàbrica de Can Rosés. Totes aquestes colònies, considerades com a barriades donaven lloc a grans espais destinats a conrear hortalisses i fruites.

Aquest barri, però, no va parar de créixer. Tenint les urbanitzacions Mestres i Cortada com a referència, l'empresa Campfaso va edificar noves cases d'únicament un pis, conformant carrers tant llargs per l'època i per la ciutat, que actualment segueixen estant entre els carrers més grans de Cornellà com és el cas del carrer Mossèn Andreu. A l'altra banda de la carretera d'Esplugues, l'any 1931 també van haver-hi diversos canvis, però no tan grans, ja que s'hi van

⁷ Torre de la Miranda. *Extret de Cornellà els anys 30*. Pàgina 41

parcel·lar únicament solars que van configurar alguns carrers com el de Bellaterra o Bonveí.

Fins aquest moment, la població no arribava als 10.000 habitants.

A continuació, va haver-hi un parèntesi a causa de la Guerra Civil, fins que el 1939, el que llavors era secretaris de l'Ajuntament, Eduard Gelabert i una immobiliària al seu nom, Plans i Gelabert, van decidir continuar amb el projecte de construcció al peu de la carretera d'Esplugues que es va aprofitar per a l'enorme arribada de immigrants andalusos i extremenys provocada després per la dura postguerra dels anys 40 i 50. A causa de les dimensions del projecte i altres motius, l'obra no es va acabar fins el 1952. L'objectiu d'aquesta obra era donar llar als nous habitants i unificar el barri de la Gavarra, separat per un gual anomenat Torrent del Llop, el qual, després de la construcció, ja amb les cases corresponents, va adoptar el nom de l'Avinguda del Parc. Mentre aquestes obres s'estaven portant a terme, hi havia molta gent que no tenia un habitatge, fet que va provocar l'aparició del barraquisme i fins i tot algunes caveres els habitants de les quals van ser enviats a Montjuïc l'any 1953. L'Ajuntament, de fet, va censar 125 barraques habitades i a gairebé 500 persones vivint en 96 caveres⁸ que fins aquell moment havien estat emprades com a refugi a la Guerra Civil Espanyola⁹.

Al lloc on es va dur a terme aquesta obra, abans hi havia camps dedicats a l'agricultura de secà, on la majoria dels habitants hi conreava vinya, ordi i garrofers, una prova que demostra que la ciutat encara depenia força de l'agricultura de subsistència.

De forma simultània, es va dur a terme un projecte semblant entre la carretera d'Esplugues i el carrer Joan Maragall, on va ser construïda la finca Creixells. Tots aquests esdeveniments a la vora de la carretera d'Esplugues van articular el creixement de la part nord amb el casc antic.

Cornellà, fins els 50, era una ciutat amb un creixement de població força lent, fet que va canviar a causa dels immigrants, i va donar lloc a la construcció de dos nous barris, Almeda i Riera, aquest últim anomenat així per la seva proximitat al riu Llobregat i les seves riuades durant aquells anys. Al territori on es van construir aquests barris fins a aquell moment hi predominaven algunes cases amb jardí on la gent que gaudia de més recursos econòmics anava a estiuajar. Òbviament, aquest canvi demogràfic va fer créixer els dos barris ja existents, és a dir, el Centre i la Gavarra, fent que Cornellà creixés fins superar la xifra de 20.000 habitants abans dels anys 60.¹⁰

---

⁸ Extret de *Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat, apunts de quatre dècades del barri*, pàgina 42.

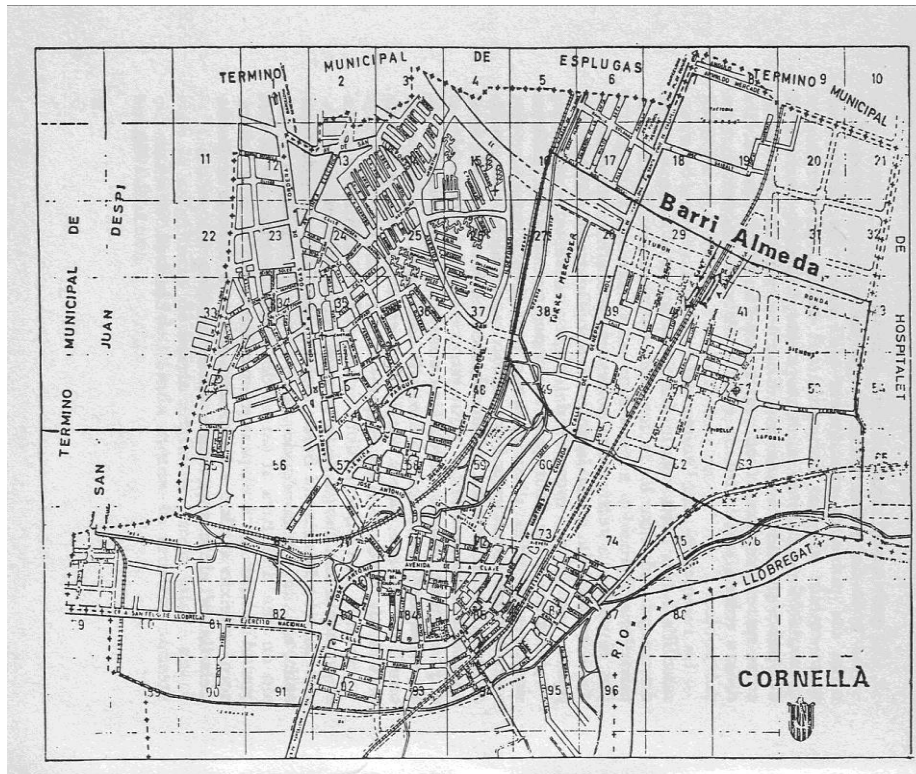
⁹ Op. Cit, pàgina 42 i 126.

¹⁰ Extret de *Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat, apunts de quatre dècades del barri*, pàgina 47

3.2.1. EL BARRI D'ALMEDA

A banda del barri de Sant Ildefons, el barri d'Almeda podria ser un representant de la resta de barris de Cornellà, malgrat tenir també algunes característiques.

Actualment, hi compta amb 5.000 habitants, però pels volts dels anys 20 constava només d'algunes masies i cases, posseïdes totes per tres senyors:

Mapa d'Almeda. 1976

Josep Feliu, Cels Busquets i Dolors Almeda. Durant els anys 20, les cases eren destinades a estiuejar i hi abundaven els horts amb petites casetes, les quals van esdevenir cases poc a poc i la gent va començar a tenir-les com a primera llar, fent créixer la població censada de Cornellà. A això s'ha d'afegir la població provinent de les barraques de Montjuïc, les quals van ser demolides l'any 1929 i la immigració dels anys 50. Més endavant, quan Dolors Almeda, propietària dels terrenys, va morir, els seus nebots van complir el seu somni: construir fins a 140 habitatges per a la classe obrera, l'Estació de Ferrocarrils Catalans l'any 1948 i una escola, fet que li va donar un posterior reconeixement. Almeda, com la resta, era un barri obrer, on hi havia una gran activitat industrial. Algunes d'aquestes obres, com la dels nous habitatges, no es va finalitzar fins el 1959, per tant, Almeda no va ser considerat plenament com a barri fins els 60. L'any 1962, els barris d'Almeda i Riera, a causa d'estar prop del riu Llobregat, van patir unes grans riuades que van acabar amb diverses cases del barri, el qual va ser reconstruït, i va canviar força.¹¹

¹¹ Extret del llibre *Evolució d'un barri obrer: Almeda-Cornellà*, pàgina 29.

3.2.2 EL BARRI DE SANT ILDEFONS

Gairebé de manera simultània, l'any 1955, el llavors alcalde de Cornellà, Josep Riu, a causa de les males condicions dels immigrants majoritàriament andalusos que havien de viure allotjats amb els seus familiars de Cornellà, anuncia la construcció d'un barri, anomenat Ciutat Satèl·lit, el qual destacaria per la seva grandiositat i donaria habitatge a 7.500 persones, el que vol dir aproximadament 200 habitants per hectàrea.

L'any 1958, però, donats els alts interessos i la compra d'una part important de la zona d'edificació, propietat de l'empresa "Construcciones Españolas", es va passar del projecte del 1955 de l'alcalde, al del 1959, que multiplicava per 5 l'anterior i donava lloc a 45.000 habitants, distribuïts en 13.000 habitatges i 5 nuclis. Aquesta modificació va ser acceptada per l'alcalde de forma verbal. Això va fer que Cornellà passés de tenir 20.000 habitants els anys 60 a fregar la xifra dels 80.000 només deu anys més tard, és a dir, es va multiplicar per quatre i el barri es va convertir en una zona excessivament densa¹².

Aquesta modificació tan gran, apart dels interessos especulatius de l'empresa constructora, va ser portada a terme a causa de la manca de reglamentació d'algunes lleis i a la falta d'un pla financer. En aquell moment, la Ciutat Satèl·lit comprenia el 47,26% de la població cornellanenca¹³.

Aspectes demogràfics

Evolució recent de la població

Any	Sant Ildefons	Cornellà	%
1940	-	8.214	-
1950	-	10.596	-
1960	-	21.317	-
1965	-	53.049	-
1970	36.536	77.314	47.26
1975	34.402	91.739	37.50
1981	31.412	91.563	34.31
1985	30.683	89.377	34.33

Font: Estadística i Societat, Generalitat de Catalunya

14

¹²Extret de *Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat, apunts de quatre dècades del barri*, pàgina 47.

¹³ El quadre següent està extret de *AADD Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat*. Cornellà 2003, llibre fet a partir de relats de protagonistes reals del barri. Pàgina 47.

¹⁴ Extret de *Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat, apunts de quatre dècades del barri*, pàgina 47

Els cinc anys següents, es va fer evident l'absència dels serveis més bàsics, la manca d'higiene, el fet que 9.000 infants no estiguessin escolaritzats (no es va construir la primera escola fins el 1968), la manca d'asfalt al carrer o l'existència d'un únic ambulatori a tota la ciutat.

Malgrat estar signat l'acord amb l'empresa "Construcciones Españolas", va haver-hi membres de l'Ajuntament que van intentar millorar les condicions del barri, els quals es van haver d'enfrontar contra el propi Ajuntament, l'empresa i una Comissió Permanent que es mantenia neutral. Aquestes queixes van obtenir recompensa. El 1964, el tinent d'alcalde Constanç Pérez¹⁵, sabent que l'empresa constructora no tenia llicències d'obra i que no va dur a terme la construcció d'escoles, va aconseguir diverses coses. La primera, paralitzar les obres, i la segona, un terç del terreny de Sant Ildefons per a un grup escolar. L'empresa, mitjançant mitjans semi legals, però amb la permissivitat de tothom, va aconseguir reprendre les construccions i aconseguir les llicències necessàries.

Donades les males condicions de la Satèl·lit, alguns habitants van decidir marxar cap a altres barris de la ciutat i es construï el barri de Font Santa l'any 1976, tot arribant al punt demogràficament més àlgid de la història de la ciutat i superant els 90.000 habitants. Aquest fet va ser l'últim capítol migratori important, a excepció d'una petita davallada dels anys 1980-85, quan 2.000 persones van tornar al seu lloc d'origen a causa de la crisi econòmica.¹⁶ Es podria dir que entre el 1960 i 1976 la ciutat de Cornellà experimenta l'augment més gran de la seva història, tant demogràficament com de la seva extensió.

De manera més general, també es pot concloure que la ciutat ha anat evolucionant a partir del barri Centre, encara que actualment no és ni el més poblat ni el més gran, majoritàriament degut als immigrants vinguts dels mitjans dels 50 als 70, que van donar als barris del Pedró, la Gavarrà, Riera, Font Santa i especialment Sant Ildefons.

A més d'aquests canvis demogràfics i urbans, Cornellà també ha millorat quant a la comunicació. Per exemple, abans, per anar d'una part a una altra de Cornellà, s'havien de creuar tots els barris un a un, mentre que ara, es pot anar a altres llocs de manera més ràpida i còmoda gràcies a les noves infraestructures de la ciutat i metropolitanes.

---

¹⁵ Segons el seu propi testimoni, a *Set anys d'ajuntament franquista a Cornellà de Llobregat*, pàgina 176

¹⁶ Extret de *Sant Ildefons de Cornellà de Llobregat, apunts de quatre dècades del barri*, pàgina 47.

3.3 NOMENCLATURA DELS CARRERS

Cada any, l'Ajuntament elabora unes ordenances fiscals en les quals figura una llista de carrers de la ciutat. Per tal de poder analitzar-los correctament i treure'n conclusions, els he classificat en les següents categories: societat, personatges il·lustres, personatges relacionats amb la ciutat o amb fets històrics, flora, conceptes, geografia, religió i altres. Entre carrers, places i avingudes, a Cornellà hi ha més de 300 carrers, en concret 342. D'aquest número, van haver-n'hi 7 que no tenien una classificació clara; Campfaso, Carrer de l'Empedrat, Campsa, Cornellà Modern, Fatjó, Femades i Font Santa. Per això vaig preguntar-ho a la Rectoria i a l'Associació de Veïns. En aquest últim lloc, només em van poder ajudar amb el Carrer de l'Empedrat, però va ser de gran ajuda, ja que no és Carrer de l'Empedrat, és el Camp de l'Empedrat. A més, em van dir que molt probablement, el carrer era abans de pedra per tal que els carros poguessin passar per allà, i devia ser un dels primers en tenir el terra de pedra. Els carrers de Fatjó i Font Santa els vaig classificar en geografia, i el de Campsa en conceptes ja que és el nom d'una empresa que segurament va intervenir en algun factor del carrer. Finalment em quedaven Femades, Campfaso i Cornellà Modern que els vaig classificar gràcies a les entrevistes. El carrer Femades era una zona agrícola on hi havia una masia i la família es deia Femades. Campfaso és un cas semblant a aquest, ja que era una masia que hi havia a Cornellà, i el nom dels seus residents es deien així. Finalment, el carrer Cornellà Modern es diu així ja que separa aproximadament la part més antiga de Cornellà de la més moderna. Una vegada classificats tots, així van quedar distribuïts segons la seva categoria:

PERSONATGES IL·LUSTRES	81	23,7%
PERSONATGES I FETS HISTÒRICS	64	18,7%
FLORA	40	11,7%
CONCEPTES	16	4,7%
GEOGRAFIA	78	22,8%
RELIGIÓ	20	5,9%
SOCIETAT	22	6,4%
ALTRES	21	6,7%
TOTAL:	342	

Pel que fa a la categories de noms per barris, s'observen algunes particularitats. Els barris Font Santa i Fatjó i Sant Ildefons tenen un patró molt clar de categories i amb molt poques excepcions.

Respecte els altres barris, no tots segueixen un guió clar i establert, però n'hi ha diverses tendències en les categories. En general, els noms dels carrers varien en funció dels anys, de l'època i de qui té el poder municipal, que decideix quina és la manera d'anomenar-los. Per exemple, els carrers més antics tenen noms de persones més o menys il·lustres, com escriptors o poetes. Després va haver-hi un temps on gairebé no es posaven nom de personatges, i actualment es focalitza més en la cultura.

- **Riera**- No hi ha un guió, però predominen els personatges i la religió.
- **Centre**- Gran majoria de personatges.
- **Gavarrà**- No segueix un guió, cap categoria hi predomina.
- **Pedró**- Cap guió establert, però amb certa tendència a ciutats espanyoles.
- **Font Santa i Fatjó**- Noms de comarques i pobles majoritàriament catalans.
- **Almeda**: Hi abunden els noms de personatges i els de conceptes.

El cas de Sant Ildefons en l'aspecte de nomenclatura dels carrers és un cas concret, ja que no tots els barris es van construir de la mateixa manera, i per tant la distribució no obeeix a aquest patró. De fet, només el barri de Fatjó va tenir un sistema de nomenclatura semblant al de la Ciutat Satèl·lit. Al barri de Fatjó tots els carrers porten noms de pobles i comarques de Catalunya, ja sigui Gaudesa o el Garraf. De la mateixa manera que el nom mateix de Sant Ildefons també es va decidir durant la seva urbanització i és una categoria que no representa cap idea política.

3.3.1. ÀNÀLISI: PERSONATGES I CATEGORIES

A Cornellà de Llobregat, els 342 carrers places, rieres, avingudes..., els he classificat en 9 categories. L'apartat de personatges il·lustres i el de personatges i fets històrics poden semblar pràcticament idèntics, però amaguen unes petites diferències que els separen. Primerament, els personatges il·lustres són aquells que pertanyen generalment a l'àmbit cultural, com escriptors, pintors, etc. No obstant, també n'apareixen d'altres com doctors o advocats, que malgrat no entrar en el camp cultural, es poden considerar com a personatges il·lustres. En general, morts fa prou anys. La diferència amb l'apartat dels personatges i fets històrics és que aquests últims han tingut un paper transcendent en la història més recent o institucional, ja sigui en l'àmbit mundial, com Salvador Allende, nacional com la Infanta Carlota, o bé de Cornellà, com per exemple Dolors Almeda, Josep Cuxart o Femades. La justificació de la resta de categories és potser més senzilla. L'apartat de flora consta simplement dels noms que fan referència a plantes, arbres o flors. L'apartat de geografia recull majoritàriament noms de ciutats catalanes i d'altres de la resta d'Espanya, juntament amb algunes comarques, totes catalanes. L'apartat de conceptes comprèn 15 noms de no gaire significat. Abasta des d'elements científics fins a conceptes abstractes com la llibertat o el progrés. A continuació, considero religiosos principalment els noms de sants i verges, encara que també n'hi ha algun personatge que ha dedicat la seva vida principalment a l'aspecte religiós. Seguidament, els noms classificats en l'apartat societat fan referència generalment a tot allò en que es podria reflectir la societat, ja sigui el mercat, l'església del poble de sempre o una plaça on es ballen sardanes. L'apartat d'altres consta dels noms que no tenen una classificació clara, com podria ser el de la fama, el de Bonveí, etc.

Totes aquestes classificacions per categories tenen dos principals objectius. El primer, quins factors han influït més a l'hora de triar el nom d'un carrer. Per exemple, quina proporció hi ha entre noms de dona i d'home. Això pot ser interessant per analitzar quin paper se li dona a la dona i si els noms van en augment. L'altre, un factor estadístic, observar quines són les categories que tenen més presència a la ciutat de Cornellà i classificar de forma aproximada i cronològica les diverses categories (personatges, flora, geografia, etc) segons el moment o situació política. Això últim, però, consta al punt 2.4.

3.3.2. DONES ALS CARRERS DE LA CIUTAT

A la ciutat de Cornellà entre rambles, carrers, avingudes, places i passatges, hi ha 342 noms de diferent categoria. Entre els 342, 127 són dedicats a personatges, bé siguin històrics o il·lustres, és a dir, són una part força important. No tan gran però, és el número de carrers dedicats a dones, ja que només hi ha 12 carrers amb nom de dona a Cornellà de Llobregat, és a dir, només un 10,23% dels carrers de personatges porten carrer de dona.

ALMEDA LA VELLA , plaça	Almeda
CARMEN AMAYA , plaça	St. Ildefons
DOLORS ALMEDA , carrer	Almeda
DOLORS ALMEDA , passatge	Almeda
FEDERICA MONTSENY , carrer	Fatjó
INFANTA CARLOTA , parc	Fatjó
ISABEL AUNIÓ , passatge	Centre
MARIA AURÈLIA CAPMANY , carrer	Fatjó
MARY SANTPERE , plaça	Centre
MERCÈ RODOREDA , carrer	Fatjó
MONTSERRAT ROIG , carrer	Fatjó
SABINA MITJAVILA , carrer	St. Ildefons

El passatge Rivelles es pot referir a Rafael Rivelles, actor, o a la seva filla, Amparo Rivelles (morta el 2013). Al fer tan poc de la seva mort, dedueixo que, en cas que s'hi faci referència, deu ser el pare.

Aquest grup es divideix en 3 subapartats. El primer és el de cultura, que agrupa tot allò cultural, com les escriptores o les actrius. El segon grup consisteix de les dones que van tenir algun paper important a la ciutat de Cornellà, i l'últim grup acull els noms amb força importància fora de la ciutat o la comunitat autònoma.

Cultura	Cornellà	Àmbit extramunicipal
Carmen Amaya Maria Aurèlia Campmany Mary Santpere Mercè Rodoreda Montserrat Roig Rivelles	Almeda la Vella Dolors Almeda Dolors Almeda Isabel Aunió	Infanta Carlota Sabina Mitjavila Federica Montseny

D'aquests 12 noms, 6 estan situats al barri de Fatjó, 3 a Almeda, 2 a Gavarra i un a Sant Ildefons.

3.3.3 EL BARRI DE SANT ILDEFONS, UN CAS RECENT

A causa de la rapidesa en la construcció del barri de Sant Ildefons i de la seva magnitud, al principi els carrers no tenien nom, i per definir cada finca on es construïa cada bloc, van classificar els carrers en nuclis i números a causa de les grans dimensions que presentaven.

A continuació, es van arxivar els expedients d'obra, i amb el temps, es va anar donant nom a tots els carrers de Sant Ildefons, majoritàriament amb noms de plantes i flors, ja que es va acordar així¹⁷. Però quan la gent anava a buscar el seu carrer segons el nom, no el trobava, ja que encara no estava inscrit oficialment. Amb la democràcia, van haver de fer l'equivalència d'idioma de tot el barri, que va durar dos anys. A l'hora de posar els noms, van decidir de fer-ho en ordre alfabètic, i amb el temps s'ha catalanitzat, com per exemple, el cas de Calle Abedul a Carrer Bedoll. A l'hora de passar al català els noms de carrer de Sant Ildefons, van haver-hi problemes ja que els habitants, majoritàriament immigrants, no el parlaven. Per tant, l'Ajuntament va arribar a un acord verbal per deixar dues plaques, una en castellà i una altra en català durant un període de 10 anys.

Actualment, encara segueixen algunes d'aquelles plaques en castellà; hi ha casos que no són conflictius com el de l'Avet i el de l'Abeto en castellà, però hi ha d'altres que no s'assemblen, fins i tot n'hi ha algunes que són diferents, com el cas del Carrer de l'Avellaner, que abans estava com a Calle del Almendro. Això és perquè a Cornellà ja hi havia un carrer de l'Ametller, i no es podien repetir els noms.

¹⁷ Segons paraules d'Albert Roig, tal i com figura a l'entrevista inclosa a l'annex.

18

3.3.4 EL CARRER AMETLLER, UNA EXCEPCIÓ AL BARRI CENTRE

El carrer Ametller no fa referència a l'arbre, sinó a Antoni Roca i Ametller, un terratinent que al casar-se amb una pubilla cornellanenca va esdevenir un propietari força important a la ciutat. Per tant, no va patir una traducció al castellà en l'etapa franquista.

A Cornellà, en general, tots aquest canvis de noms de carrers a la ciutat portava a confusions i dificultats tant per als veïns com per a l'Ajuntament. Per això, durant un temps, de fet, es van posar les plaques amb els noms oficials i a sota, entre parèntesi el nom popular, com per exemple el mateix carrer Ametller. El nom d'Ametller al carrer era l'oficial, però popularment era el de la llet, degut a que en el carrer, a principis del segle XX, van haver-hi moltes parelles joves i era freqüent veure-hi mares alletant nadons. En aquest cas, però, el doble nom del carrer no va ser produït per cap acció de l'Ajuntament, sinó per un fet característic que es produïa al carrer. Aquest carrer, de fet, és un magnífic exemple, ja que només al llarg d'aquest hi trobem cinc plaques. Dues d'aquestes, amb el disseny actual de l'Ajuntament, és a dir, en català. A

continuació hi ha dues més en castellà però amb un estil i disseny diferents entre si, les quals són les més antigues, ja que estan escrites en castellà i estan fetes malbé. I finalment, hi ha una altra, amb un disseny semblant a l'anterior però en català, és a dir, va ser

col·locada després del franquisme. Aquesta última ens mostra ¹⁹el nom popular (de la llet) i l'oficial (Ametller).

¹⁸ Plaques del carrer de l'Empordanès.

¹⁹ Carrer del Ametller, amb un disseny diferent, juntament amb el nom popular en l'època.

Diferents plaques al carrer Ametller. Dues en català i dues en castellà, amb un disseny diferent.

La calle Ametller, una vía que inició un proceso urbanístico

SI BIEN SU HISTORIA COMO CALLE ABIERTA ES RELATIVAMENTE CORTA, SU APERTURA HASTA LA UNIÓN CON LA DE MOSEN JACINTO VERDAGUER, HACE CUARENTA AÑOS, SIGNIFICÓ UNA GRAN MEJORA DENTRO DE LAS COMUNICACIONES URBANAS

SU ORIGEN Y CONFIGURACION

Don Antonio Roca Ametller, residente y afincado en Molins de Rey, estableció un censo de los terrenos de cultivo de su propiedad, que tenía radicados en la finca que hoy ocupa parte de la calle Ametller y lados adyacentes. Estos solares fueron adquiridos su inmensa mayoría por don Francisco Benas Sort, campesino, sepulturero y maestro de obras, abuelo del actual contratista don Francisco Benas Gómez, quien a sus expensas construyó, desde el año 1889 al 1892 las seis primeras casas, a derecha e izquierda y que hoy todavía se puede observar las características similares de todas ellas. Y así sucesivamente, junto con otros que fueron adquiriendo solares, fue el iniciador de ir construyendo por este sistema, de construir y vender.

A continuación de las seis iniciales casas, quedaba cerrado lo que se denominaba Pasaje Ametller, por los terrenos contiguos, que se elevaban del nivel hasta alcanzar la altura superior de la calle Mosén Jacinto Verdaguer. Lentamente hasta el año 1912, se fueron rebajando tierras y construyendo nuevas moradas. Dentro de esta etapa merece destacarse la casa construida para su uso por don Manuel Juvé Torras, que adentrándose fuera de los límites de la calle, hizo una manción de original arquitectura que hoy la ocupa para consultorio el doctor Freixa.

El origen de la mencionada calle proviene de que parte de la finca matriz procedía de los Ametllers de Molins de Rey y que al contraer matrimonio don Antonio Roca con la pubilla Ametller, por petición y voluntad del primero quiso que llevara este nombre a fin de perpetuar la dinastía de la familia a quien se unió.

UN PASO IMPORTANTE PARA EL FUTURO DE LA CALLE

Entrado ya en el plan de las mejoras urbanas, iniciadas por el que fue alcalde

don Vicente Mariné Casas, de grata memoria por su recta administración y honradez y que estuvo frente a la Alcaldía desde el 1902 al 1905, consiguiendo por aquellos tiempos realizar importantes cometidos, que tanto iban a significar para el engrandecimiento de Cornellà. Su sucesor don Vicente Cunill Roure, continuó las reformas urbanas, haciéndole también los alcaldías posteriores, que rivalizándose con todos los partidos políticos locales, que coincidían en el mejoramiento urbanístico, se llegó finalmente en el año 1923 a la apertura total de la calle Ametller hasta su unión con la de Mosén Jacinto Verdaguer, completando unos años después con las reformas de las Casas Consistoriales, en que fueron descubiertas las columnas visigodas. En lo que hoy es Juzgado y parte de despachos oficiales existía la vaquería llamada «Fortuny», que posteriormente desalojada en 1905 se edificaron unos porchos, que perduraron hasta las reformas.

Al quedar abierta la calle, la construcción fue acelerándose y si bien a su derecha según se sube predominó la edificación de bajos y piso, a su lado izquierdo se construyeron algunas torres, de las que entre otras destaca la que alzó don Jaime Benas Compte para don Juan Fernández Tomás, profesor de primera enseñanza, director que fue de la Casa Provincial de Caridad de Tarragona y autor de varios libros de enseñanza y que hoy es ocupada por la familia Cardona.

EL FAMILIAR «CARRER DE LA LLET»

Como era tradicional en antaño, cuando en Cornellà se vivía en familia, todo el mundo se conocía por el apodo y con tal costumbre quedaban también distinguidos los moradores de estas primitivas viviendas, que tenían los sobrenombres de «Cal Bolas», «El coix del morrut», «Cal Rebaix», «Al cinto d'en Aixariu», «Cala Isidreta», «Can Batalla», «Cal Nas», «El Xebec» y otros tantos. En cuanto a esta historia del nombre popular que os-

EL HOMBRE POPULAR "DEL CARRER DE LA LLET" CON QUE SE LA DESIGNA, ARRANCA YA DESDE EL PRINCIPIO, EN QUE CONSTRUÍDAS LAS SEIS PRIMERAS CASAS A AMBOS LADOS EN 1889, PASARON A OCUPARLAS MATRIMONIOS DIEZEN CASADOS, QUE POSTERIORMENTE TUVIERON HIJOS Y CRIARON TODAS A LA VEZ.

tenta, podemos desenvolverla con la singular caracterización que predominaba en el ambiente catalán de aquella época. Las mujeres sentadas en el portal de la casa haciendo labores, ganchillo, «punta de coxi» y otros menesteres, mientras a sus hijos en brazo dándoles el pecho. Esta estampa era cotidiana, mientras duró la crianza de los hijos de estas mujeres, que por curiosa coincidencia tenían los hijos comprendidos en esta edad de la lactancia. Este fue el motivo que llevó a cabo que los vecinos fueran pronunciando cada día con más insistencia «El carrer de la llet» que así a quedado definitivo para la historia popular local.

JUAN FLO

Concurso de Albañilería 1964 de la comarca del bajo Llobregat

Organizado por la Delegación Sindical Comarcal de nuestra ciudad en cooperación con el Sindicato de Construcción, Vidrio y Cerámica el próximo día 3 de mayo se celebrará en la ciudad de San Felú este Concurso Comarcal de Albañilería, que reunirá a las más destacadas cuadrillas del oficio de los pueblos encuadrados en esta Delegación Comarcal.

Habrán importantes premios en metálico y el ganador del Concurso participará en el provincial a celebrar en Barcelona. El año anterior, en que se celebró dicho concurso en Gavá, el ganador comarcal fue también el vencedor en el provincial. Una feliz iniciativa del Sindicato de la Construcción, Vidrio y Cerámica, que tiende así a mejorar la especialización en el oficio.

SAN CRISTOBAL

GARAGE Y TALLERES
LAVADO Y ENGRASE
PINTAR BAJOS
PUPILAJE

AVDA. JOSE ANTONIO N°s 6 y 8
RUBIO Y ORS, 7-11

SERVICIO OFICIAL
SEAT

TELEF. 259 CORNELLA (Barna)
TELEF. 286

Altres carrers que tenien tant un nom col·loquial com oficial eren el carrer del Gel (de les Monges), l'Avinguda del Parc (Torrent del Llop), Carrer Pius XII (dels pins), Miquel de Roncalí (de les Escaletes)... Tots aquests noms no oficials però emprats de forma col·loquial tenen la seva expressió en la placa del carrer, però posteriorment s'han eliminat, i han romàs els populars, excepte en alguns casos com en el carrer de l'Ametller.

3.4 CANVIS DE NOMENCLÀTOR SEGONS EL MOMENT POLÍTIC

Tal i com he comentat en el apartat anterior, per mi era important saber els criteris a l'hora de canviar o nomenar un carrer. L'anàlisi dels canvis soferts en tres règims (República, dictadura i democràcia) en l'últim segle m'ha permès contrastar aquesta pregunta.

Per saber els canvis que han patit els carrers durant les formes de govern més recents, vaig rebre dues llistes de la rectoria, on es veien els canvis de nom que van realitzar els franquistes respecte els republicans i els canvis realitzats per la democràcia respecte els franquistes. A més d'això, també tenia interès en els criteris que es van tenir en cada període polític, des de la república fins la democràcia, passant pel franquisme.

3.4.1. CANVIS EN LA NUMERACIÓ

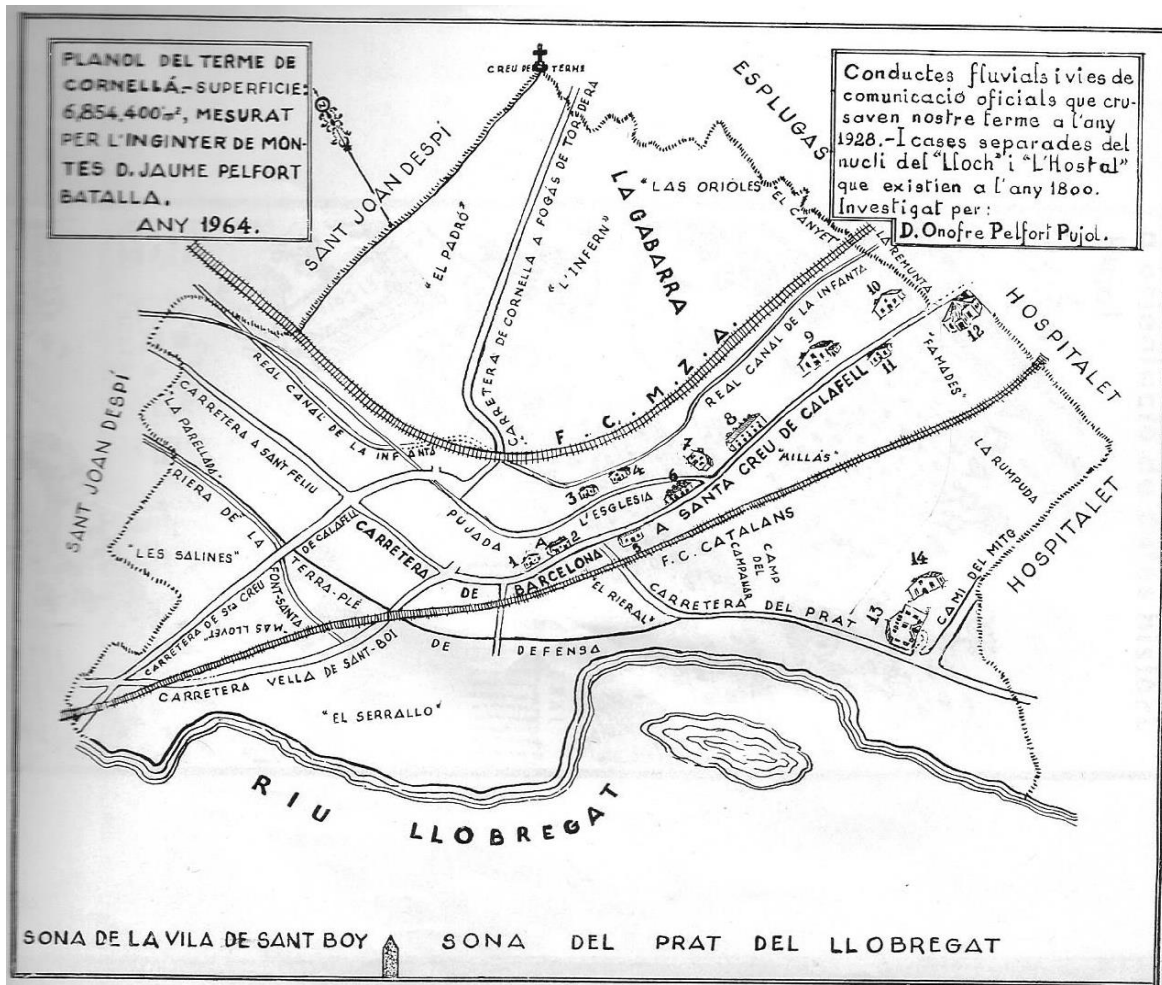
Un fet també important en la història de Cornellà va ser a principis del segle XX. Concretament, a l'any 1906, durant el mandat d'Alfons XIII, es van produir alguns canvis en la urbanització de Cornellà de Llobregat. Aquest factor no va afectar especialment els noms dels carrers, sinó a la numeració dels carrers que hi havia en aquell moment, ja sigui en cases, coberts o fàbriques. Als documents, es mostra un text del secretari de l'Ajuntament, certificant la distribució dels carrers i dels canvis que es produïrien a la numeració d'aquests.

A continuació, un llistat ens mostra aquests canvis de número mitjançant cinc columnes. La primera, mostra el número antic de la casa o cobert i la segona, el nou número. La tercera indica quin tipus d'edifici és, és a dir, si és una casa, un cobert o una fàbrica. La quarta mostra qui era el propietari, i finalment l'última columna indicava si s'havia produït alguna observació.

Juntament amb uns cens de població dels anys 1854 i 1871, en els quals figuren els habitants, l'edat i la professió d'aquests,²¹ es poden saber els carrers que hi havia l'any 1906. A Cornellà hi figuraven els següents carrers:

---

²¹ Notes històriques de Cornellà de Llobregat, pàgina 209.

Mapa de Cornellà de l'any 1928 (realitzat el 1964). Extret de Notes històriques de Cornellà de Llobregat. Pàgina 291

Calle Estación (posteriorment de Comas i Masferrer), *Calle la Torre*, *Calle del Mesón* (posteriorment de Pi i Maragall) *Calle Balios*²², *Calle Fondo del Roig*, *Calle Ametller*, *Calle Poniente*. *Calle Mélich*, *Calle de la Iglesia*, *Calle Mayor* (actualment Rubió i Ors), *Calle Famades*, *Calle Millás*, *Plaza de Joan Maragall*, *Calle Pere Puig*, *Pasage Cuixart*²³, *Calle del Río*, *Calle de la Carretera Vieja* i moltes cases de camps les quals oficialment no pertanyien a cap carrer.

²² Figura com a *Balios* a *Notes històriques de Cornellà de Llobregat* i *Valios* als documents de l'any 1906.

²³ Figura com a "Pasage (sic) de Cuixart" als documents en castellà.

Don Luis Galatost y Est. Secretario del Ayuntamiento de Cornellà de Llobregat.

Certifico: que del Registro general de edificación, los antecedentes obrantes en la Secretaría de mi cargo y de las facilidades por el facultativo Municipal, resulta que las edificaciones contributivas del casco urbano y sujeción de esta localidad, se distribuyen en las siguientes manzanas en la siguiente forma:

lotes y números que corresponden...

CALLE DE AMATILLER

Manzana	Número	Substrato de la edificación	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
1	3	haca	José Boste	
3	5	hacienda		
5	7	hacienda		
7	9	hacienda		
9	11	hacienda		
PARES				
2	2		José Boste	
4	4			
6	6			
8	8			
10	10			
12	12			
14	14		José Latoras Boste	
16	16			
18	18		Gabriel Gilet	
20	20		Francisco Borlada Barbaud	
22	22			
24	24		Francisco Bonas Post	

PLAZA DE JOAN MARAGALL

Manzana	Número	Substrato de la edificación	Nombre de los propietarios	Observaciones
1	1	haca	José Bonas Marfren	

CALLE DE MILLAS

Manzana	Número	Substrato de la edificación	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
1	1	haca	Agustín Barbaud	
3	3		Agustín Barbaud	
5	5		Agustín Barbaud	
7	7		Agustín Barbaud	
9	9		Agustín Barbaud	
11	11		Agustín Barbaud	
13	13		Agustín Barbaud	
15	15		Agustín Barbaud	
17	17		Agustín Barbaud	
19	19		Agustín Barbaud	
21	21		Agustín Barbaud	
23	23		Agustín Barbaud	
25	25		Agustín Barbaud	
27	27		Agustín Barbaud	
29	29		Agustín Barbaud	
31	31		Agustín Barbaud	
33	33		Agustín Barbaud	
35	35		Agustín Barbaud	
37	37		Agustín Barbaud	
39	39		Agustín Barbaud	

CALLE DE VALIOS

Numero antiguo	Numero antiguo	Naturaleza de los edificios	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
1	1	casa	Manuel Melis	
3	3	id	id	!
5	5	id	Raimunda Ferrer	!
7	7	id	id	!

CALLE DE COMAS y MASFERRER (ANTES ESTACION)

Numero antiguo	Numero antiguo	Naturaleza de los edificios	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
1	1	casa	Francisco del Villar	!
3	3	Estacion	ferrocarril de M. F. y A.	!

CALLE DE PI y MARGALL (ANTES MESDN)

Numero antiguo	Numero antiguo	Naturaleza de los edificios	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
1	1	casa	Juan Batlle	
3	3	id	Enadot Sabate	
5	5	id	Josep Molins	
7	7	id	José Molins	
9	9	id	id	
11	11	id	Jose Cuinat Molins	
13	13	id	id	
15	15	id	Jose Cuinat Ferrer	
17	17	id	Bernabé Magri	

CALLE DEL RIO

Numero de la casa	Numero de la casa	Nombre de la casa	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
1	1	Casa	Juan Ballester	
	3	id	id	
	5	id	id	
	7	id	id	
	9	id	id	
	11	id	id	
	13	id	id	
	15	id	id	
	17	id	id	
	19	id	id	
	21	id	id	
	23	id	id	
	25	id	id	
	27	id	id	
	29	id	id	
	31	id	id	
	33	id	id	
	35	id	id	
	37	id	id	
	39	id	id	
	41	id	id	
	43	id	id	
	45	id	id	
	47	id	id	
	49	id	id	
	51	id	id	
	53	id	id	
	55	id	id	
	57	id	id	
	59	id	id	
	61	id	id	
	63	id	id	
	65	id	id	
	67	id	id	
	69	id	id	
	71	id	id	
	73	id	id	
	75	id	id	
	77	id	id	
	79	id	id	
	81	id	id	
	83	id	id	
	85	id	id	
	87	id	id	
	89	id	id	
	91	id	id	
	93	id	id	
	95	id	id	
	97	id	id	
	99	id	id	
	101	id	id	
	103	id	id	
	105	id	id	
	107	id	id	
	109	id	id	
	111	id	id	
	113	id	id	
	115	id	id	
	117	id	id	
	119	id	id	
	121	id	id	
	123	id	id	
	125	id	id	
	127	id	id	
	129	id	id	
	131	id	id	
	133	id	id	
	135	id	id	
	137	id	id	
	139	id	id	
	141	id	id	
	143	id	id	
	145	id	id	
	147	id	id	
	149	id	id	
	151	id	id	
	153	id	id	
	155	id	id	
	157	id	id	
	159	id	id	
	161	id	id	
	163	id	id	
	165	id	id	
	167	id	id	
	169	id	id	
	171	id	id	
	173	id	id	
	175	id	id	
	177	id	id	
	179	id	id	
	181	id	id	
	183	id	id	
	185	id	id	
	187	id	id	
	189	id	id	
	191	id	id	
	193	id	id	
	195	id	id	
	197	id	id	
	199	id	id	
	201	id	id	
	203	id	id	
	205	id	id	
	207	id	id	
	209	id	id	
	211	id	id	
	213	id	id	
	215	id	id	
	217	id	id	
	219	id	id	
	221	id	id	
	223	id	id	
	225	id	id	
	227	id	id	
	229	id	id	
	231	id	id	
	233	id	id	
	235	id	id	
	237	id	id	
	239	id	id	
	241	id	id	
	243	id	id	
	245	id	id	
	247	id	id	
	249	id	id	
	251	id	id	
	253	id	id	
	255	id	id	
	257	id	id	
	259	id	id	
	261	id	id	
	263	id	id	
	265	id	id	
	267	id	id	
	269	id	id	
	271	id	id	
	273	id	id	
	275	id	id	
	277	id	id	
	279	id	id	
	281	id	id	
	283	id	id	
	285	id	id	
	287	id	id	
	289	id	id	
	291	id	id	
	293	id	id	
	295	id	id	
	297	id	id	
	299	id	id	
	301	id	id	
	303	id	id	
	305	id	id	
	307	id	id	
	309	id	id	
	311	id	id	
	313	id	id	
	315	id	id	
	317	id	id	
	319	id	id	
	321	id	id	
	323	id	id	
	325	id	id	
	327	id	id	
	329	id	id	
	331	id	id	
	333	id	id	
	335	id	id	
	337	id	id	
	339	id	id	
	341	id	id	
	343	id	id	
	345	id	id	
	347	id	id	
	349	id	id	
	351	id	id	
	353	id	id	
	355	id	id	
	357	id	id	
	359	id	id	
	361	id	id	
	363	id	id	
	365	id	id	
	367	id	id	
	369	id	id	
	371	id	id	
	373	id	id	
	375	id	id	
	377	id	id	
	379	id	id	
	381	id	id	
	383	id	id	
	385	id	id	
	387	id	id	
	389	id	id	
	391	id	id	
	393	id	id	
	395	id	id	
	397	id	id	
	399	id	id	
	401	id	id	
	403	id	id	
	405	id	id	
	407	id	id	
	409	id	id	
	411	id	id	
	413	id	id	
	415	id	id	
	417	id	id	
	419	id	id	
	421	id	id	
	423	id	id	
	425	id	id	
	427	id	id	
	429	id	id	
	431	id	id	
	433	id	id	
	435	id	id	
	437	id	id	
	439	id	id	
	441	id	id	
	443	id	id	
	445	id	id	
	447	id	id	
	449	id	id	
	451	id	id	
	453	id	id	
	455	id	id	
	457	id	id	
	459	id	id	
	461	id	id	
	463	id	id	
	465	id	id	
	467	id	id	
	469	id	id	
	471	id	id	
	473	id	id	
	475	id	id	
	477	id	id	
	479	id	id	
	481	id	id	
	483	id	id	
	485	id	id	
	487	id	id	
	489	id	id	
	491	id	id	
	493	id	id	
	495	id	id	
	497	id	id	
	499	id	id	
	501	id	id	
	503	id	id	
	505	id	id	
	507	id	id	
	509	id	id	
	511	id	id	
	513	id	id	
	515	id	id	
	517	id	id	
	519	id	id	
	521	id	id	
	523	id	id	
	525	id	id	
	527	id	id	
	529	id	id	
	531	id	id	
	533	id	id	
	535	id	id	
	537	id	id	
	539	id	id	
	541	id	id	
	543	id	id	
	545	id	id	
	547	id	id	
	549	id	id	
	551	id	id	
	553	id	id	
	555	id	id	
	557	id	id	
	559	id	id	
	561	id	id	
	563	id	id	
	565	id	id	
	567	id	id	
	569	id	id	
	571	id	id	
	573	id	id	
	575	id	id	
	577	id	id	
	579	id	id	
	581	id	id	
	583	id	id	
	585	id	id	
	587	id	id	
	589	id	id	
	591	id	id	
	593	id	id	
	595	id	id	
	597	id	id	
	599	id	id	
	601	id	id	
	603	id	id	
	605	id	id	
	607	id	id	
	609	id	id	

CALLE DE PONIENTE

Número antiguo	Número nuevo	Nombre de la casa	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
2	1	Casa	Ramon Roselló Chua	
4	3	id	id id	
12	5	id	Antonio Boca	
14	7	id	id id	
18	9	id	id id	
20	11	id	id id	
22	13	id	id id	

CALLE de PERE PUIG (antes 8014)

Número antiguo	Número nuevo	Nombre de la casa	Nombre de los propietarios	Observaciones
IMPARES				
25		Casa	Ramon Roselló Chua	

3.4.2. II REPÚBLICA

La segona República va ser un règim polític democràtic que va començar el 1931 i acabà el 1939 després d'una Guerra Civil de quasi 3 anys de durada. És a dir, és un període entre la monarquia i el franquisme. Els noms imposats durant aquest període als carrers de Cornellà de Llobregat eren majoritàriament de personatges amb alguna relació amb Catalunya, i/o que donaven suport o servien a la República, com Roque Barcia, Ildefons Sunyol, Emilio Castelar o Prat de la Riba. Durant aquesta etapa, el poder de nominació residia a l'Ajuntament, i en cas que algú volgués canviar algun nom, havia de justificar els motius de la sol·licitud, és a dir, un sistema bastant similar a l'actual.

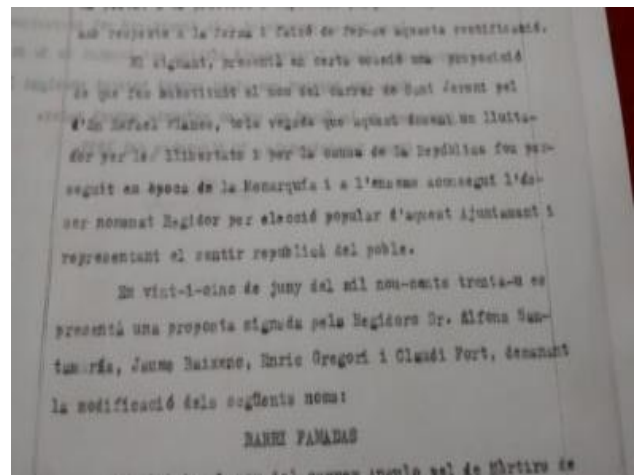
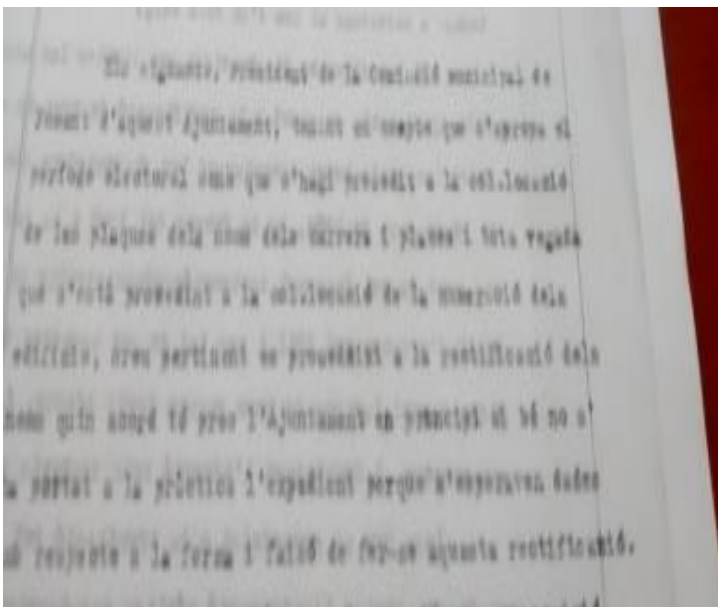
Un exemple és el de Enric Gregori, president de la comissió municipal de Foment l'any 1931, que, aprofitant que les plaques dels carrers no havien estat col·locades encara, proposa canviar el nom del carrer Sant Jeroni pel d'en Rafael Planes, ja que, segons ell, va ser un lluitador per les llibertats i la República. A més va ser perseguit per la monarquia anterior i tot i així, va aconseguir ser regidor per elecció a la ciutat de Cornellà.

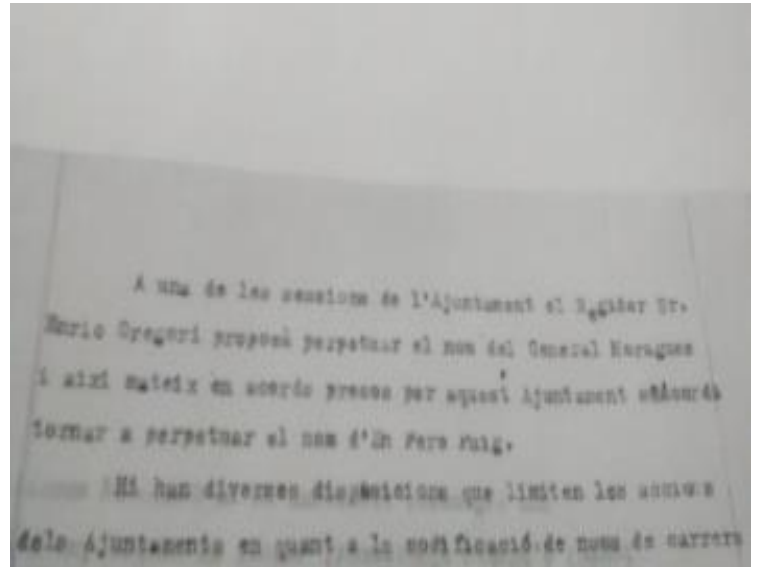
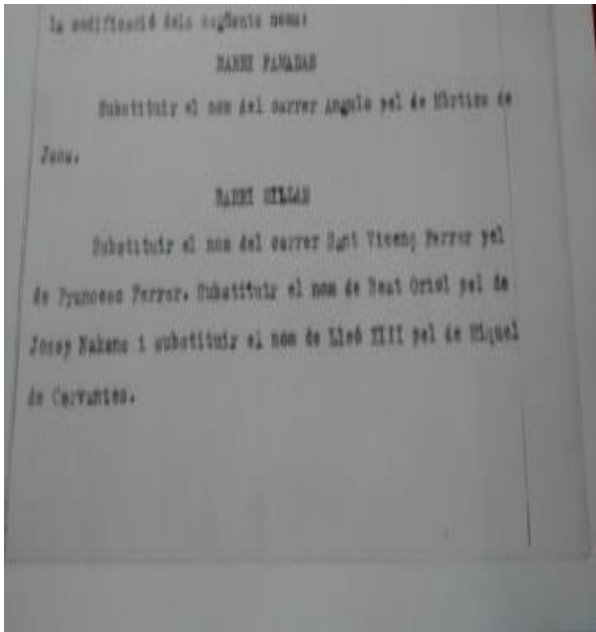
A més d'aquest suggeriment, en aquell mateix any es van realitzar altres propostes de modificació de carrers, aquesta vegada, però, provinents dels Regidors, que volien canviar el nom del carrer Angulo situat al barri de Femades pel de Màrtirs de Jaca (pronunciament militar contra la monarquia

que va tenir lloc el desembre de 1930). Les altres propostes van tenir lloc a la zona de Millas, on es va voler substituir el carrer de Sant Vicenç Ferrer pel de Francesc Ferrer i Guàrdia, el del beat Oriol per Josep Nakens, i finalment el de Lleó XIII pel de Miquel de Cervantes. Posteriorment, un d'aquests regidors republicans, Enric Gregori, va proposar la modificació i perpetuació del carrer de General Moragues (militar austracista a la Guerra de Successió), però el ple municipal no ho va acceptar, ja que es va mantenir el nom vigent, el de Pere Puig.

Enric Gregori, conscient de les raons per les quals la seva petició va ser rebutjada, va demanar un altre canvi, però aquesta vegada no relacionat amb el nom d'algun carrer, sinó amb l'objectiu de fer una modificació en les lleis. Aquesta modificació presentada a les cases Consistorials de Cornellà tenia dos objectius. El primer, donar lloc a la tramitació de la proposta i fer-la pública al ciutadà durant 30 dies per tal que se'n pugui assabentar. El segon, la resolució definitiva de l'Ajuntament pel que fa a la proposta una vegada el ciutadà ha estat informat.

A totes aquestes propostes de modificacions de noms de carrers i de lleis no hi ha una resposta clara, només a la que demanava el canvi del carrer de Pere Puig al del General Moragues, la qual no va ser acceptada. Malgrat no haver-hi cap arxiu que demostrï una resposta clara a aquestes peticions, es pot observar que durant aquests anys amb la República al poder, els carrers i fins i tot alguns acords no eren fixos, el poder absolut no el posseïa l'Ajuntament i es va demanar que s'informés al ciutadà dels canvis referents als carrers que es poguessin produir. De fet, de 4 propostes, 3 canvis de nom van ser proposats per regidors i l'altre pel president de la comissió municipal de Foment. Tots aquests canvis van ser suggerits del 1931 al 1933, és a dir, en període republicà on es veu un clar objectiu en les modificacions; restar-li importància a la religió i donar-la a la cultura i a personatges relacionats amb la República.

Documents de l'any 1933 de l'arxiu municipal de Cornellà de Llobregat.

3.4.3. FRANQUISME

Al finalitzar la guerra al 1939, es va imposar el règim franquista. És un període el qual està enmig de dues democràcies, i per tant, els criteris de nominació i nomenclatura de carrers van ser força diferents. A la ciutat de Cornellà es van canviar 23 noms posats en període republicà. Els criteris varen canviar absolutament, ja que els objectius passaven per castellanitzar els noms i introduir-ne de personatges que donaven suport al moviment franquista, juntament amb més referència religiosa. Per tant, les categories que van tenir més presència al franquisme van ser les de personatges i fets històrics i les de religió, òbviament relacionades amb el franquisme i diferents de les actuals. La gent, però, malgrat estar acostumada a emprar col·loquialment els noms anteriors que usaven durant la República i l'anterior democràcia, havia d'utilitzar el nom imposat en l'àmbit oficial.

Aquests noms van substituir-ne alguns dels carrers que ja eren presents a la República. En canvi, a l'hora de posar els noms a nous carrers com eren els de Sant Ildefons, van adoptar un sistema que consistia en números i posteriorment de flora, que després es van catalanitzar amb la democràcia. Dels arxius trobats, no hi ha cap document que provi la petició per part d'un ciutadà o regidor per fer un canvi de nom, sinó que els canvis van ser ordenats des d'instàncies superiors sense possibilitat ciutadana de modificar els noms.

En aquest quadre, podem veure els canvis de nomenclatura de la República al Règim Franquista (a l'esquerra).

DENOMINACIÓ DE CARRERS	
ACTUAL	ANTIGUO
ALMIRANTE VIERNA	ILDEFONSO SUÑOL
AVD. EJERCITO NACIONAL	R. CASANOVAS
AVD. GENERAL MOLA	ARNALDO MERCADER y BLASCO IBAÑEZ
AVD. JOSE ANTONIO	AVD. CORTES CATALANAS
AVD. JUAN MARAGALL	AVD. COMAS Y MASFERRER
CALVO SOTELO	LAUREANO MIRO
CAMPOAMOR	ROQUE BARCIA
CAPITAN CORTES	ESTALISLAO FIGUERAS
GENERAL MANSO	CATALONIA
GUSTAVO ADOLFO BEQUER	AUTONOMIA
LIBERACION	FRANCISCO LAYRET
MARQUES DE CORNELLA	RAMON FERRER
MARTIRES SANTA CRUZADA	CLAUDIO COELLO
MENENDEZ Y PELAYO	PI MARAGALL
MURILLO	PRAT DE LA RIBA
NTRA. SRA. DE MONTSERRA	FCO. GINER DE LOS RIOS
PLAZA GENERALISIMO	PLAZA CONSTITUCION
PLAZA LOPE DE VEGA	PLAZA GUIMERA
QUEIPO DE LLANO	MARTI Y JULIA
TORRAS Y BAGES	SAGUNTO
VELAZQUEZ	DOCTOR ROBERT
VICTOR PRADERA	EMILIO CASTELAR
VIRGEN DEL PILAR	SALMERON

3.4.4 DEMOCRÀCIA

Una vegada finalitzat el règim franquista, la democràcia va tornar a fer canvis. La majoria d'aquests van tornar a tenir el nom d'abans, com en el cas de la Carretera d'Esplugues, que s'anomenava Avenida de José Antonio, Carrer de Martí i Julià, Francesc Layret, la mateixa plaça de l'Església, etc. Però també van haver-hi altres tipus de canvis. Per exemple, el carrer de Calvo Sotelo, actualment Cinema Bel, va patir aquest canvi degut a que hi havia hagut un cinema anteriorment al mateix lloc que s'anomenava Cinema Bel.

Els canvis, de la mateixa forma que a la República, la decisió final de la nomenclatura de carrers residia a l'Ajuntament, però no de manera fixa, sinó que altres persones podien demanar algun canvi o modificació.

Al principi d'aquesta etapa, l'objectiu quant a carrers era substituir el nom imposat durant el franquisme, que solia involucrar un personatge, per un altre més acceptat. Actualment, però, ja en una etapa més avançada de la democràcia, els criteris han canviat una mica, ja que una condició a l'hora de buscar nom a algun carrer és trobar-ne un que no incomodi a ningú, com ara pot ser els relacionats amb les comarques.

ANTERIOR	ACTUAL
PLAZA DEL CAUDILLO	PLAÇA DE L'IGLESIA
CALLE QUEIPO DE LLANO	CARRER DOCTOR MARTI I JULIA
CALLE CALVO SOTELO	CARRER CINEMA BEL
CALLE LIBERACION	CARRER FRANCESC LAYRET
PASAJE LIBERACION	PASSATGE FRANCESC LAYRET
AVDA. MARTIRES SANTA Y GENERAL MOLA	CARRETERA DE L'HOSPITALET
AVDA. EJERCITO NACIONAL	CARRETERA DE SANT JOAN
CARRETERA DE BARCELONA	
A SANTA CRUZ DE CALAFELL	CARRETERA DE SANT BOI
CALLE 18 DE JULIO	CARRER ROSELLO
CALLE ALCAZAR DE TOLEDO	CARRER CONFLENT
AVDA. JOSE ANTONIO	CARRETERA D'ESPLUGUES
PLAZA LOPE DE VEGA	PLAÇA ANGEL GUIMERA (TRINQUI)
AVDA. VICENTE MARTORELL	AVD. DON SALVADOR ALLENDE
PLAZA REYES CATOLICOS	PLAÇA CUATRE CAMINS
PLAZA ISAAC PERAL	PLAÇA D'ESTACIO
CALLE SAN VICENTE MARTIR ESPAÑOL	
	CARRER MOSEN JAUME RAFANELL

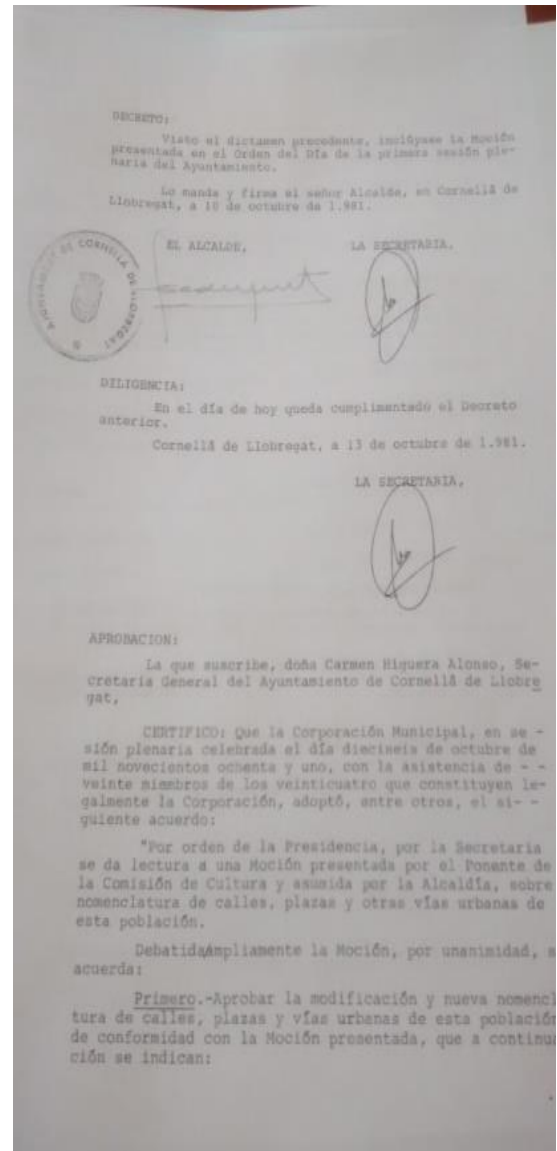
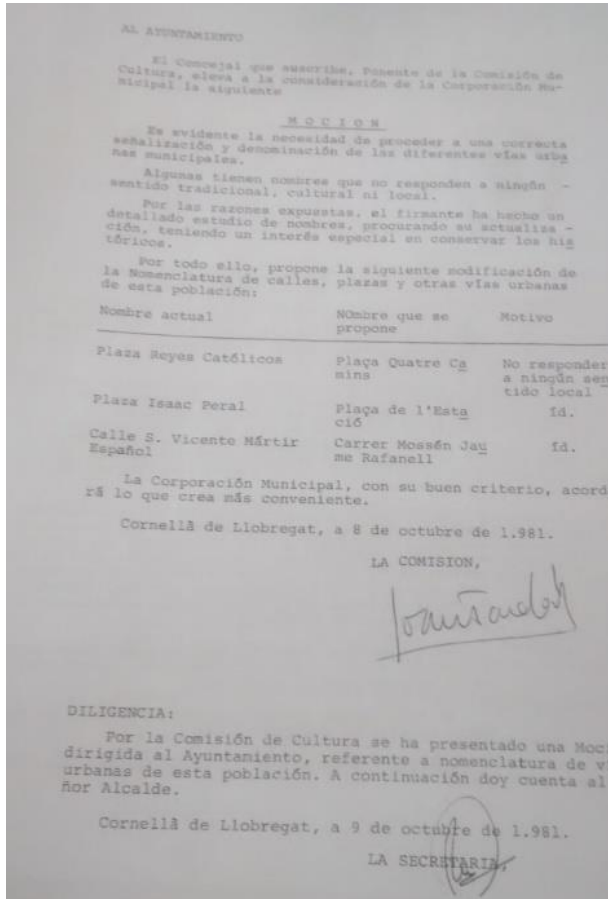
CORNELLA OCTUBRE DE 1.985

Un exemple del procediment de canvi és el que es va donar l'any 1981, on un regidor de la comissió de cultura presenta una moció a la corporació municipal. El regidor, de manera clara i justificada, demana la modificació de diversos carrers, els quals, segons ell, no obeeixen a cap sentit cultural, nacional ni local, per uns altres actualitzats. Els noms que vol canviar són el de "Los Reyes Católicos", Isaac Peral i "San Vicente Mártir Español" per plaça Quatre camins, plaça de l'estació, i Mossèn Jaume Rafanell, respectivament.

El dia següent, com a resposta, l'alcalde explica que ha d'informar-se d'una sèrie de lleis abans de seguir amb la tramitació. El regidor, havent-se llegit les lleis referents a aquest tema, exposa quatre lleis a l'alcalde, les quals, a grans trets, diuen que la modificació de carrers és de competència municipal, que existeix el deure de revisar la nomenclatura dels carrers per part de l'Ajuntament i l'obligació de tenir un permís per tal de canviar els noms de caire religiós, tradicional o patriòtic, el qual està demanant a l'Ajuntament. L'alcalde, de forma breu, demana al signant que presenti la moció el dia que tingui lloc la sessió plenària de l'Ajuntament.

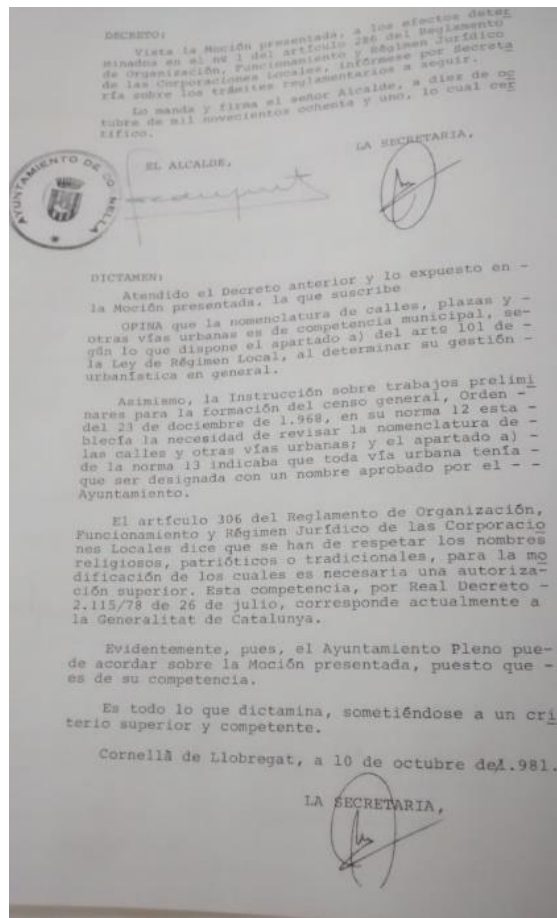
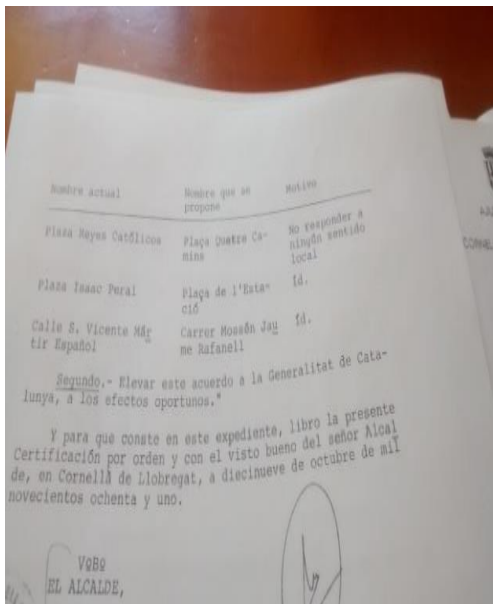
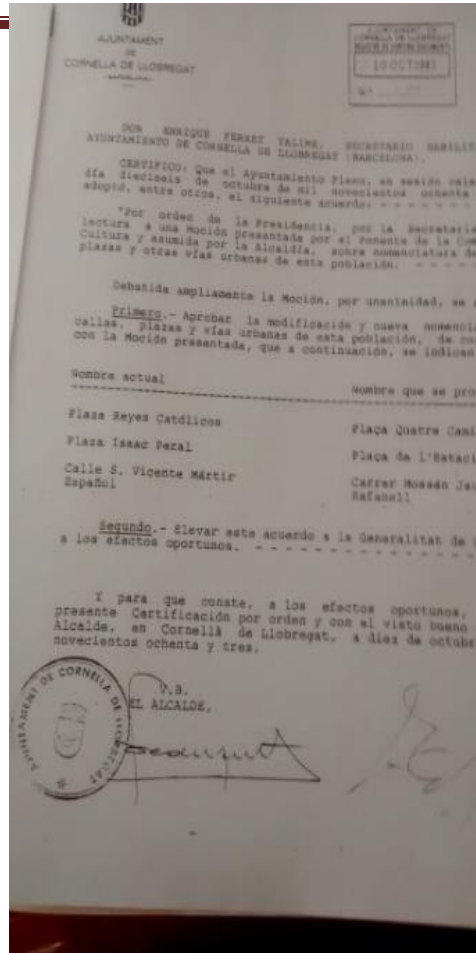
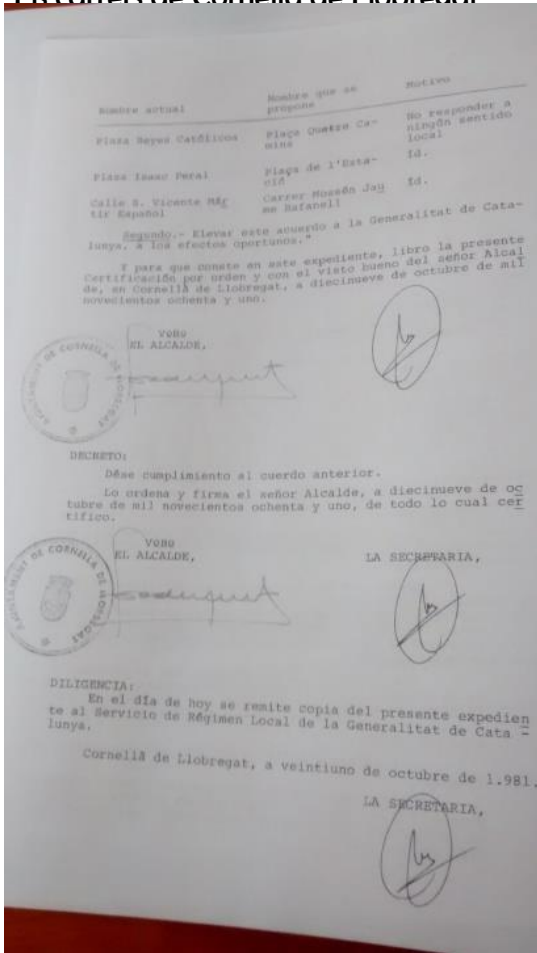
Una vegada finalitzada la sessió plenària, l'alcalde, mitjançant la secretària, anuncia que després de la lectura i l'anàlisi realitzat per la Comissió, s'aprova el següent: la modificació de nomenclatura de vies urbanes demanades pel signant i l'elevació d'aquest assumpte a la Generalitat de Catalunya, tot això amb el vistiplau i la firma de l'alcalde.

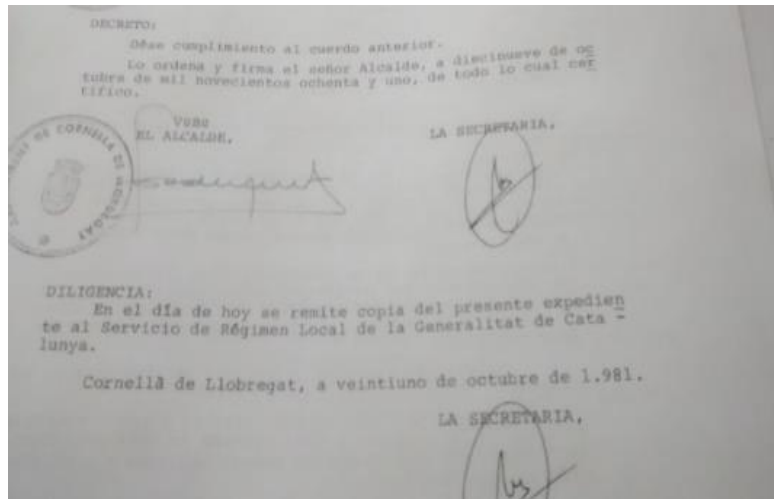
En resum, la proposta de modificació de carrers va ser presentada i aprovada en poc temps per l'alcalde i per la comissió del ple de l'Ajuntament. Com a prova de constància d'aquest fet, el secretari habilitat de l'Ajuntament de Cornellà recull la modificació dels carrers i les seves conseqüències.²⁴

²⁴ Segons documents de l'Arxiu municipal de Cornellà.

Els carrers de Cornellà de Llobregat

Documents de l'Arxiu Municipal de Cornellà l'any 1981 i 1983. Processos redactats anteriorment.

3.5 PODER ACTUAL EN LA NOMINACIÓ DE CARRERS

Finalment, m'interessava tenir alguns coneixements sobre qui té el poder de nominació en els carrers en l'actualitat. En aquest apartat, vaig obtenir una resposta molt semblant de part de les tres entrevistes que vaig realitzar. En general, em van dir que el poder, en general, recau sobre l'Ajuntament. Allà, cada final de mes es reuneixen l'alcalde i un ple format per polítics dels partits que tenen representació. Si l'alcalde té alguna proposta, necessita el recolzament de la majoria dels membres. Després a nivell ciutadà, hi ha alguns canvis. En teoria, l'Ajuntament no té l'obligació de demanar opinió als ciutadans, però normalment, abans de triar un nom, s'obren períodes de consultes públics al ciutadà, on qualsevol veí hi podria participar.

Una vegada escollit i posat el nom del carrer, és més difícil canviar-ho. En primer lloc, la proposta del veí s'hauria de presentar a una associació, i amb un gran recolzament dels veïns, s'hauria de justificar de manera adequada els motius pels quals es vol canviar, juntament amb les dades personals. A continuació, l'associació hauria de fer la proposta a l'Ajuntament. Una vegada l'Ajuntament i el ple han rebut la proposta, contemplarien si l'opció suggerida s'accepta o es rebutja.

No variaria massa en el cas que una mateixa associació volgués posar o canviar el nom d'algun carrer de la ciutat. També n'hauria de tenir un suport veïnal considerable i presentar la proposta de manera justificada a l'Ajuntament. Un exemple és el de la plaça de la Figuera, canviat per l'Associació de veïns del barri Riera, i el del carrer del general Cortés, substituït per Carrer Vilamel, que dóna nom a un antic compositor de sardanes cornellanenc que es deia Jaume Vilà i Mèlich.

4. CONCLUSIONS

Una vegada finalitzat la recerca i les entrevistes, he extret diverses conclusions. Aquestes conclusions es divideixen en dos tipus; En primer lloc, totes aquelles que m'han permès ampliar el meu coneixement sobre la ciutat de Cornellà, i la segona; les elaborades a partir de les hipòtesis principals. Les conclusions d'ampliació del meu estudi m'han permès conèixer la realitat dels carrers i barris de la meva ciutat, així com la quantitat d'aquests i la seva construcció. A més, he descobert quins són els criteris per nominar un carrer, plaça o avinguda, tant en l'actualitat com històricament.

Durant la República el poder local centrava el poder de decisió de carrers en l'Ajuntament, però no de manera absoluta, ja que es permetien propostes, les quals havien de ser presentades a l'Ajuntament de manera justificada, tal i com mostro als documents. Els criteris de l'Ajuntament se centraven en donar importància a personatges que recolzaven la República i a aquells relacionats amb Catalunya. En la següent etapa, el franquisme va canviar absolutament els seus criteris en la nominació de carrers i la seva manera de gestionar el poder. Durant aquesta etapa, els criteris es focalitzaven en eliminar tots els noms que feien referència a Catalunya i a la República, tot imposant majoritàriament noms de personatges franquistes i donant un paper molt important a la religió. A l'arxiu municipal no hi consta cap document de sol·licitud de canvi d'algun nom durant el franquisme, per tant es pot deduir que els canvis no eren permesos i per tant, el poder polític de l'Ajuntament era absolut. Finalment, quan va acabar el franquisme a finals dels anys setanta, es va instaurar la democràcia. Aquesta etapa va tornar a fer canvis en quant als criteris de nominació i a la situació del poder, amb un sistema gairebé calcat al de la Segona República. En l'àmbit del poder, aquest seguia centrat en l'Ajuntament, però es va tornar a donar veu al ciutadà en cas que aquest volgués canviar algun nom. Durant els primers anys d'aquesta etapa, els canvis que es van produir als carrers es van focalitzar en recuperar alguns noms presents al període republicà, tant en l'àmbit de personatges com en alguns referents a la ciutat, com la plaça de l'Església o la Carretera de Sant Boi. Cal remarcar, però, que no es van recuperar tots els noms que estaven durant la República, només uns quants.

Un altre punt a comentar és l'anàlisi dels instruments que té un ciutadà actualment per canviar el nom d'un carrer. Aquest punt ha estat força interessant, ja que m'esperava una participació més gran del ciutadà a l'hora de proposar canvis. Actualment, els procediments que ha de seguir el ciutadà per tal de canviar un carrer són els següents: Primerament, ha de presentar una sol·licitud a l'Associació de Veïns del barri en el que es vol fer el canvi, amb un

recolzament per part del veïnat força gran. En aquesta sol·licitud han de constar les dades personals del ciutadà i les raons i justificacions per les quals vol realitzar el canvi. Una vegada realitzat aquest procediment, s'ha de presentar a l'Ajuntament, on cada final de mes es reuneixen els membres del ple, formats pels partits polítics amb representació, i l'alcalde. Un cop presentat, accepten o rebutgen la sol·licitud en funció del nom, del suport que ha rebut i de les justificacions que presenta. En teoria, l'Ajuntament té el poder de convocar un referèndum a nivell municipal per tal de demanar una opinió més general. Això, però, no està estandarditzat i depèn del criteri de cada Ajuntament. En cas d'haver-hi un nou carrer sense nom, el poder continua residint a l'Ajuntament, encara que normalment s'obren períodes de cara al públic per tal que puguin dir la seva opinió. El nom més votat seria contemplat per l'Ajuntament, tot i que no seria definitiu.

En definitiva, si hi ha un moviment social important és possible canviar el nom d'un carrer.

En segon lloc, he aconseguit respondre les meves hipòtesis, de les quals he extret diverses conclusions. He comprovat que als períodes democràtics hi ha una participació del ciutadà, el qual ha de seguir uns processos per tal de dur a terme qualsevol canvi. M'he adonat també de la poca participació actual del veïnat, malgrat tenir eines suficients, però potser massa lentes. Històricament, això no sempre ha estat així, ja que cada etapa ha tingut els seus criteris. En el cas del franquisme, la recepció de sol·licituds de la ciutadania era nul·la, és a dir, el poder en la nominació estava monopolitzat.

Actualment, en període democràtic i de canvis, es poden fer modificacions als llocs a nivell ciutadà, però malgrat això, és un procés lent i de vegades difícil. Aquest procés ha de passar de manera gairebé *lògica* per mans dels veïns del barri on podria tenir lloc el canvi, s'ha de comptar amb el recolzament de l'Associació de Veïns, de la majoria dels membres del ple de l'Ajuntament i amb el propi alcalde. En definitiva, s'ha de comptar amb un suport general i s'ha de passar per diversos passos abans que s'accepti o rebutgi.

Un altre punt molt interessant era analitzar un per un els carrers de la ciutat, tot classificant-los segons el meu criteri en diferents categories. Una vegada fet això, vaig considerar convenient agafar tots els noms de personatges i veure quins feien referències a dones. Aquest anàlisi em va portar al fet de que a la ciutat de Cornellà de Llobregat compta amb 127 noms de personatges, i només 12 dels quals són de dona. Això demostra que malgrat estar en un període democràtic i de molts canvis, el masclisme a la societat continua molt viu i es reflexa clarament als carrers de Cornellà. D'aquests 13, però, 10 són d'àmbit cultural o pertanyents a la ciutat.

El següent a concloure és el tema lingüístic. Actualment, a la ciutat de Cornellà de Llobregat s'hi poden veure diversos carrers que compten amb dues o més plaques. Això pot ser degut a dues coses. En primer lloc, a causa de la traducció del castellà al català una vegada finalitzat el règim franquista, i en segon, per indicar el nom col·loquial que s'emprava, juntament amb el nom oficial. Un carrer que pateix els dos factors és l'esmentat carrer Ametller.

El següent grau s'enfoca sobre un tema més gran; els barris. En els barris més nous, és a dir, en el de Sant Ildefons i Fatjó, es van tenir en compte les incomoditats i inconvenients que presentaven els continus canvis de nom respecte etapes anteriors, i es van triar unes categories per als noms que no ofenguessin a ningú. En el cas de Sant Ildefons, primerament es van numerar els carrers i es van organitzar en nuclis. Anys després, es van posar noms de flora ja que així es va acordar a l'Ajuntament. En el següent cas, o sigui, el barri de Fatjó, es va seguir el mateix criteri; agafar una categoria neutral que no es posicioni en cap bàndol polític per tal d'evitar canvis. En el barri de Fatjó es va decidir la categoria de comarques i pobles catalans. En resum, aquestes categories van ser posades als dos barris més recents per tal d'evitar els canvis que es produïen als altres, ja que són categories neutrals i conseqüentment és més difícil que algú estigui en contra. En resum, la gran majoria de canvis que s'han produït als carrers han tingut lloc a noms referents a personatges. Aquest fet es produeix a causa de que una persona és recordada per algun fet important, i no tothom pot estar-hi d'acord, ja que pot posicionar-se en una idea o en un bàndol polític contrari o diferent a la del ciutadà.

D'altra banda, l'elaboració d'aquest treball m'ha presentat una sèrie d'obstacles i dificultats. Primerament, la manca d'informació, especialment a les pàgines web, m'ha obligat a extreure gran part d'informació dels llibres consultats i de les persones que m'han concedit una entrevista.

D'altra banda, també ha tingut dificultat en contactar amb les diverses organitzacions, ja que la primera persona amb qui contactava em redreçava gairebé sempre a una segona o fins i tot a una tercera, com en el cas de l'Arxiu municipal de Cornellà.

Ha estat difícil l'organització i classificació dels carrers segons la seva categoria, ja que segons el punt de vista es poden col·locar en un lloc o en un altre.

Quant al tema d'organització i estructura del treball, he tingut també dificultats, sobretot en el seu enfocament, ja que dubtava molt dels punts a seguir i com enllaçar-los per complir els meus objectius finals.

5. AGRAÏMENTS

Dur a terme aquest treball no ha estat gens fàcil, a causa de la seva gran extensió i a les dificultats que he exposat anteriorment. Per això, vull agrair a diverses persones la seva ajuda, ja sigui per la informació dels diversos temes del treball, o bé per la seva guia i ajut en l'elaboració del treball. Primerament, vull donar gràcies a les persones que m'han concedit entrevistes i la seva amabilitat, tant la de la Rectoria, com la de l'arxiu municipal de Cornellà i l'Associació de Veïns. En el cas de la rectoria i l'arxiu municipal, agrair també la rapidesa amb la que m'han respost. Finalment, vull també donar el meu agraïment al tutor del meu treball, per la seva dedicació i guia, sense la qual aquest treball hauria estat força més difícil.

6. BIBLIOGRAFIA

- ONOFRE PELFORT, Pujol. *Notes històriques de Cornellà de Llobregat*. Esplugues: Sense editorial, 1978. ISBN 84-300-0423-8.
- ROCOSA I MITJAVILA, Jesús. *Javimel: Jaume Vilà i Mèlich, "Javimel" (1907-1982): Semblança i vivències, en un temps i un país*. Cornellà de Llobregat: L'Avenç de Cornellà, 2010. ISBN 978-84-937802-4-1.
- PÉREZ I AGUIRRE, Constanç. *Set anys d'Ajuntament franquista a Cornellà de Llobregat: memòries del Govern municipal (1964-1970)*. Cornellà de Llobregat: L'Avenç de Cornellà, 2001. ISBN 84-932057-0-2.
- TARDÀ I COMA, Joan. *Cornellanencs*. Cornellà de Llobregat: Ajuntament de Cornellà de Llobregat, 1996. ISBN 84-921-736-0-2.
- JUNYENT I SONET, Joaquim. *Sant Ildefons de Llobregat: Apunts de quatre dècades del barri*. Cornellà de Llobregat: L'Avenç de Cornellà, 2003. ISBN 84-932057-2-9.
- LLOBERA I RAMON, Josep. *El Cornellà dels anys 30*. Cornellà de Llobregat: L'Avenç de Cornellà, 2000. ISBN 84-607-1369-5.
- BELLAVISTA, Oleguer. *Evolució d'un barri obrer: Almeda-Cornellà*. Barcelona: Editorial Claret, 1977. ISBN 84-7263-028-5.
- Documents arxiu municipal: Barris de la Gavarra i de Sant Ildefons i documents dels anys 1906,1931,1933,1981 i 1983.

6.1 WEBGRAFIA

- Javier Patricio. [ecomovilitat.net](https://ecomovilidad.net/barcelona/tres-possibles-carrils-bici-a-cornella/). Actualitzada: 20 de març de 2012. Data de consulta: 7 de maig de 2016. Disponible a <https://ecomovilidad.net/barcelona/tres-possibles-carrils-bici-a-cornella/>
- Ajuntament de Cornellà de Llobregat. [cornellà.cat](http://www.cornella.cat/ca/noticia.asp?pag=&id=6027&por=1&tf=ap). Actualitzada: 20 d'abril del 2015. Data de consulta: 2 de juny del 2016. Disponible a: <http://www.cornella.cat/ca/noticia.asp?pag=&id=6027&por=1&tf=ap>
- Ireneu. almedacornella.blogspot.com.es. Actualitzada: 15 de juliol de 2013. Data de consulta: 2 de juny del 2016. Disponible a
- <http://almedacornella.blogspot.com.es/2013/09/la-marrada-el-meandro-olvidado-de.html>

- Institut d'Estadística de Catalunya. idescat.cat. Actualitzada: 1 de gener del 2015. Consultada: 19 de març de 2016. Disponible a: <http://www.idescat.cat/emex/?id=080734#t90>
- Foro-ciudad 140466. Foro-ciudad.com. Actualitzada: 23 de febrer de 2015. Consultat: 19 de març de 2016. Disponible a: <http://www.foro-ciudad.com/barcelona/cornella-de-llobregat/mensaje-11457809.html>
- Albert Vilallonga Ortiz. almedacornella.blogspot.com.es. Actualitzada: 1 d'agost de 2003. Data de consulta: 3 de juliol de 2016. Disponible a: <http://almedacornella.blogspot.com.es/2012/08/plano-de-cornella-1920.html>
- Institut d'Estadística de Catalunya. idescat.cat. Actualitzada: 1 de gener del 2015. Consultada: 19 de març de 2016. Disponible a: <http://www.idescat.cat/emex/?id=080734#h40000>
- Ajuntament de Cornellà de Llobregat. opendata.cornella.cat. Actualitzada: 1 de gener de 2016. Consultada: 15 d'abril de 2016. Disponible a: <http://opendata.cornella.cat/cornella/es/catalogo/ADMINISTRACIO>
- Ajuntament de Cornellà de Llobregat. cornella.cat. Actualitzada: 1 de gener de 2016. Consultada: 12 de maig de 2016. Disponible a: <http://www.cornella.cat/files/contenidos/Normativa/Normativa%20Fiscal/ORDENANCES%20FISCALS%202016.pdf>
- Amadeu Navales. amicsdecornella.wordpress.com. Actualitzada: 6 de juny de 2011. Consultada: 8 de juliol de 2016. Disponible a: <https://amicsdecornella.wordpress.com/cornella-serveis/cornella-abans-i-ara-2/>
- Habitacía. vivienda.elperiodico.com. Actualitzada: Sense dates. Consultada: 27 de setembre de 2016. Disponible a: <http://vivienda.elperiodico.com/comprar-vivienda-en-cornella-de-llobregat/provincia-barcelona-baix-llobregat-area-14/selpobzona.htm>

7. ANNEXOS

- CORREUS ELECTRÒNICS: PRIMERA ENTREVISTA.

9 de maig

Bon dia.

Sóc _____, alumne de primer de batxillerat del centre _____ Estic començant a elaborar el meu treball de recerca, titulat "Cornellà i els seus barris". Per a aquesta tasca, necessito informació referent a la ciutat de Cornellà, l'evolució urbana i demogràfica, un llistat de carrers i la nomenclatura d'aquests. Per a això, he pensat que la millor font d'informació pel meu treball és l'Ajuntament de Cornellà de Llobregat. M'agradaria demanar una cita i que m'adrecéssiu a les persones adients. El meu treball es vol centrar també en l'origen i les raons de la nomenclatura dels carrers de la nostra ciutat.

Espero la vostra resposta,

Moltes gràcies,

_____.

10 de maig

Benvolgut/benvolguda,

Hem rebut la seva sol·licitud. El més aviat possible li donarem una resposta.

Gràcies.

www.cornella.cat

Sr./Sra.,

Hemos recibido su solicitud. Lo antes posible le daremos una respuesta.

Gracias.

www.cornella.cat

11 de maig

Sr. _____

En relació a la seva consulta, li comuniquem que hauria de passar pel nostre departament (c/ Enric Mora núm.8 Edifici Rectoria) per la denominació dels carrers abans de la democràcia / actual (preguntar pel Sr. Carlos González).

Creiem que hi ha un tema de patrimoni / Historia del nomenclátor municipal... Potser a l'Arxiu municipal tindran més dades.

El llistat oficial de carrers està recollit en la part final de les Ordenances Fiscals (no té res a veure amb les plaques col·locades als carrers que donen més informació.

Cordialment,

Territori i Sostenibilitat

22 de maig

Bon dia.

Sóc _____, alumne de primer de batxillerat del centre _____ . Estic començant el meu treball de recerca, titulat "Cornellà i els seus barris". Per a aquesta tasca, necessito informació referent a la ciutat de Cornellà. Després de contactar amb l'ajuntament, em van dir que podia trobar informació sobre el patrimoni i la història del nomenclátor municipal a l'Arxiu Municipal, és a dir, al castell de Cornellà. Allà, em van dir que truqués al Joan Fernández per telèfon, i aquest em va redreçar a vostè. M'agradaria, si fos possible, que em concertés una entrevista per resoldre alguns dubtes sobre el meu treball de recerca.

Moltes gràcies. _____

Telèfon mòbil: _____

24 de maig

Bon dia,

Podríem quedar la setmana que ve, perquè aquesta tinc reunions i em queda poc temps.

T'aniria bé dilluns 30 a les 13.30?

Confirma'm, si us plau si et va bé, o si no proposa una alternativa.

Salutacions cordials,

25 de maig

Bona tarda Carme,

Gràcies per contestar. El dilluns m'aniria bé, però tinc classe. Podria ser una mica més tard?

Moltes gràcies.

30 de maig

C: *A les 14h?*

V: *Si, hola Carme, gràcies, a les 14:00 em va bé.*

On quedaríem?

C: ***D'acord*** _____.

Ha d'anar al Castell de Cornellà, carrer Javimel, 1. Truques al timbre i t'obrirem

• **PRIMERA ENTREVISTA: ARXIU MUNICIPAL DE CORNELLÀ.**

- *Bé, com sabràs, sóc un alumne del _____ i el meu treball de recerca tracta de la ciutat de Cornellà, dels barris i dels carrers. Jo concretament visc al barri Centre i m'agradaria saber-ne una mica més sobre el barri, com les extensions actuals, perquè no ho trobo en mapes, és a dir, on comença el barri Riera, on acaba, etc.*
- *Això, més que a l'arxiu, que és on tenim dades més antigues, hauries d'adreçar-te dins de l'Ajuntament, o bé a Acció Territorial, que és Urbanisme, que porten els temes de planejament urbanístic, formes de carrers i tot això, o bé a la Oficina d'Atenció al ciutadà, que allà també tenen plànols dels barris, i llavors allà, si volguessis una còpia d'un plànol, fins i tot t'ho podrien donar. A Acció territorial, que està darrere de l'Església, on estava antiga Rectoria, crec que hauries de fer una Instància, en tot cas pregunta, encara que segur que ho tindran perquè molta gent ho demana. L'altre opció seria a través de l'Oficina d'Atenció al ciutadà, ja que allà ho tenen molt actualitzat, així que t'hauràs de moure per tal de veure com funciona tot.*
- *Bé, de fet, vaig anar-hi el dia 11 a la Rectoria, però vaig anar per la tarda, i estava tancat perquè l'horari és de dilluns a divendres pel matí, i jo tinc classe, per tant, hauré de fer algun permís.*
- *-Bé, també pots trucar, i segons el que et diguin, m'ho comuniqués i sinó, ja t'ho podré aconseguir jo. De moment, truca, suposo que parlaràs amb la Maribel. Si el teu horari no et permet trucar, fes-ho per escrit, una Instància, la presentes al registre general, demanes un plànol amb els límits. D'aquesta forma, si no pots anar, t'ho podrien enviar, o podria recollir-lo jo personalment.*
- *Molt bé. Saps qui té el poder en la nominació de carrers i més o menys quin és el criteri?*
- *Sí. Per tal de tractar sobre aquest tema, es reuneixen l'alcalde, que és la màxima figura i un ple de polítics dels partits que tenen representació. Per tal de posar un nom a un carrer o canviar-lo, l'alcalde necessita el recolzament de la majoria de membres del ple. Això sí, abans de parlar entre ells sobre qualsevol tema d'aquests, obren períodes de consultes públiques al ciutadà, és a dir, qualsevol veí de Cornellà hi pot participar. En cas que hi hagi una proposta, s'han de seguir una sèrie de passos, i si no hi ha proposta, l'escullen ells.*

- *D'acord, continuem. Jo considero que posar el nom d'un personatge és una mica difícil, o almenys polèmic, ja que no tothom pot estar d'acord amb el que va fer el personatge o simplement amb les seves idees. En canvi, posar el nom d'una planta o de qualsevol concepte com l'energia o el crom no ofèn a ningú. L'ajuntament té en compte això al moment de posar el nom d'un personatge, o directament pensa en altres categories?*
- *Actualment, l'ajuntament a l'hora de posar un nom d'un personatge, pensa en algú de Cornellà. Normalment, es focalitza més en cultura que en política.*
- *Llavors, els valors i les idees de la forma de govern amb el poder es reflecteixen a l'hora de canviar o posar noms a carrers?*
- *Sí, evidentment. Cada etapa té les seves preferències, i això es reflecteix sobretot als noms de personatges. En canvi, n'hi ha altres categories com les que has dit abans, per exemple, flora, ciutats, etc. que són gairebé fixes ja que no es relacionen amb el poder.*

Sobre les altres preguntes, em va donar una llista amb llibres per tal de poder resoldre-les.

• **SEGONA ENTREVISTA: ASSOCIACIÓ DE VEÏNS DEL BARRI CENTRE DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT.**

- Hola buenas tardes, me llamo _____, soy un alumno de primero de bachillerato humanístico y estoy haciendo mi trabajo de búsqueda sobre Cornellà y sus calles, así como los criterios de nomenclatura de éstas, la evolución urbana y otras cosas. Me gustaría que me respondiera a unas preguntas que he preparado para extraer la máxima información posible para mi trabajo. Primero, me gustaría saber cuál es la extensión de cada barrio, es decir, las extensiones, ya que en internet no he encontrado nada.*
- *Yo sólo sé las extensiones del barrio en el que estamos, es decir, en el centro, y tenemos mapas en los que se delimitan la extensión del barrio. Como ves, el barrio delimita con la calle Amadeus Vives, Carretera de Sant Boi, Carretera d'Esplugues, Carretera del Prat y la Renfe.*
  - *En cuanto a la evolución urbana y demográfica de Cornellà, podrías decirme algo en general, o si puedes, durante el período de los 30 a los 70?*

- *Bien, toda Cornellà ha ido evolucionando a partir del barri Centre, así que es el barrio más antiguo de la ciudad, aunque actualmente no es ni el más grande ni el más poblado de la ciudad. Durante los años que tú me dices, la ciudad recibió muchos inmigrantes internos, debido a la Guerra Civil, debido a la miseria y la falta de puestos de trabajo, sobretodo de las comunidades de Andalucía y Extremadura. En cambio, como ya sabrás, durante los últimos quince o veinte años, los inmigrantes vienen de otras partes del mundo, como Marruecos, Rumanía o países de latinoamérica. De hecho, el barrio de San Ildefonso fue construido al principio para acoger a los inmigrantes internos, que se componían básicamente de andaluces, pero ahora la mayoría de personas son marroquíes o latinoamericanas. Personalmente, yo me acuerdo de cómo lo construían, en medio de los campos, y lo único que había alrededor era la torre de la Miranda. Y bien, en cuanto a la evolución urbana, evidentemente Cornellà ha mejorado su comunicación externa, pero sobretodo interna. Por ejemplo, antes, si querías ir de una parte a otra de Cornellà, tenías que cruzar todos los barrios uno a uno, mientras que ahora, hay puentes y calles que te permiten ir a otros sitios mucho más rápidamente. Y no sólo eso, Cornellà es la ciudad mejor comunicada de la comarca a nivel externo, ya que tiene todo tipo de transportes y te permite ir de un lugar a otro con mucha facilidad y rapidez, como por ejemplo a Barcelona o a Sant Boi.*

- *Muy bien. Para este trabajo, también he hecho un listado de las calles, recogido en las ordenanzas fiscales actuales del ayuntamiento, para analizar y clasificar las calles según su categoría, y han habido unas cinco o seis calles que no he sabido muy bien cómo clasificar, y me gustaría saber el origen de cada una par tener las ideas más claras. Las calles son las siguientes: Campfaso, Carrer de l'empedrat, Carrer Femades y Carrer Miranda.*

- *-¿Carrer de l'empedrat? Esa calle no me suena, déjame consultar en el mapa donde tengo todos los nombres de las calles. No es carrer de l'Empedrat, es Camp de l'Empedrat, por eso no me sonaba, además está en Almeda, casi tocando a Hospitalet. La verdad es que no sé muy bien su origen, pero dado su nombre, estoy segura que esa calle tenía el suelo de piedra ya hace años para que pasaran los carros de caballos, y debió de ser una de las primeras o tuvo una particularidad especial. Campfaso diría que está en Gavarra, y hace referencia a algún personaje que tuvo importancia especialmente en Cornellà, ya*

que es una calle que sólo he visto aquí. Lo siento, pero de los otros dos no te puedo decir nada más.

- *Vale, gracias. ¿Es el ayuntamiento el que tiene el máximo poder en el establecimiento de las calles o hay algún órgano que tenga más poder?*

- *Sí, el ayuntamiento es quien decide poner el nombre a las calles o cambiarlas. Dentro del mismo ayuntamiento, está el alcalde y un pleno con componentes de cada partido político según el mandato. En teoría, el ayuntamiento no tiene ninguna obligación de preguntar o de pedir opinión a nadie para hacer cambios, pero en general, nuestra comunicación con ellos es muy buena y les exponemos todas nuestras ideas sin ningún temor. Pero ahí está el problema. Nosotros, para poder cambiar una calle o simplemente ponerle un nombre, tenemos que seguir una serie de pasos que generalmente son bastante lentos. Por ejemplo, me acuerdo que en toda la historia de la asociación de vecinos del barrio centro de Cornellà, sólo hemos podido intervenir en una calle, que es la de la Plaça de la Figuera, situada al lado del ambulatorio. Al principio, ellos querían quitar la higuera de allí porque consideraban que molestaba, pero nosotros sabíamos que ese árbol lleva allí más de cien años, así que conseguimos que hicieran marcha atrás, y además, como esa plaza no tenía nombre aún, propusimos el nombre actual y no hubo demasiada oposición.*

- *-¿ A qué se refiere con oposición?*

- *Como te he dicho antes, el pleno del ayuntamiento está formado por representantes de cada partido político de la ciudad. En el momento de nuestra propuesta, estaba al mando el Partido Socialista en la ciudad, que lleva desde la transición, y junto a Podemos e Iniciativa per Catalunya, aprobaron nuestra propuesta. Ciudadanos se abstuvo y el Partido Popular estuvo en contra. Todas las cosas que nosotros queramos cambiar han de ser expuestas a final de mes, que es cuando se convoca el pleno. Aunque, actualmente, la cosa está bastante parada, y no hay ninguna petición de cambio de nombre, únicamente la calle del almirante Vierna, debido a su pasado, pero, debido al poco movimiento que hay, me parece que va a tardar bastante.*

- *Entonces, ¿La asociación de vecinos es la única que puede dar su*

opinión y cambiar algo, o hay alguna organización más a nivel ciudadano que sea parecida a vosotros?

- *No, sólo está la Asociación de Vecinos de cada barrio, y sólo puede haber una en cada uno.*
- *En el barrio de San Ildefonso, supongo que sabrás que los nombres de las calles son de flores o de plantas, es decir, de flora. En el caso del barri Centre, ¿hay algún patrón que sigan las calles como las de San Ildefonso, o no se tiene en cuenta?*
- *Que yo sepa no. Sólo te puedo dar información de este barrio porque de los otros no la sé, y por lo que se refiere a este, no se sigue ningún guión, por ejemplo, esta calle es la de Joaquim Rubio i Ors, y una calle muy cercana a esta es el Carrer de l'Ametller o de Lasarte, así que no hay un patrón a seguir, aunque la mayoría tienen nombres de personajes.*
- *A ti, personalmente, hay algún nombre de calle que te gustaría cambiar por otro, pero por diversas circunstancias es muy difícil, o no cuentas con el apoyo necesario?*
- *(...) Bueno, a mi me gustaría que se pusieran más calles con nombres de personas, sobretodo y si es posible de Cornellà. De hecho, hay un arquitecto que era de Cornellà y vivía aquí al lado que renovó un poco la parte más reciente de la ciudad y ganó el premio Ciutat de Cornellà por ello y falleció hace poco. Se llamaba Gerard Bacaró. Si me hubiesen preguntado hace un año o dos me hubiese sido complicado pensar en un nombre para una calle, pero ahora no tendría ninguna duda.*
- *Entonces, actualmente no hay ninguna calle que la gente quiera cambiar, ni siquiera de las que se pusieron durante la etapa franquista?*
- *Bien, como te he dicho antes, la cosa está bastante parada actualmente, sólo sé que dentro de poco cambiarán la del Almirante Vierna. Es verdad que hay algunas calles que se pusieron durante esa etapa, aunque muy escasas, denominadas calles franquistas, que no significa que hagan referencia al franquismo, sino que fueron puestas durante el régimen. Sí que es verdad que se pusieron nombres de esa época y referentes a ella, pero no deben haber más de diez. En*

general, se hicieron más cambios a nivel más alto, es decir en las ciudades, como por ejemplo Sant Boi, que la cambiaron a San Baudilio.

- Y, por ejemplo, ¿qué tendría que hacer yo si quiero proponer un cambio de alguna calle o plaza?
- Tendrías que seguir una serie de pasos, que generalmente son bastante lentos. Lo primero que tendrías que hacer sería hacer una instancia, poniendo tu nombre, tu DNI y tus datos personales, junto con tu solicitud, donde deberás de poner las razones de porqué quieres hacer el cambio, y por qué ese nombre merece una calle. Evidentemente, el nombre propuesto debe seguir una serie de normas, como por ejemplo, no estar repetida y normalmente no se ponen nombres de personas vivas, lo cual es a veces una lástima, ya que esa propia persona no puede ver la calle. Después, es recomendable recoger firmas de los vecinos, y si puede ser de la misma calle, mejor y presentarlo. Una vez hecho esto, tienes que presentarlo en alguna asociación, como puede ser esta, y nosotros la enviamos al ayuntamiento, pero no será contemplado hasta la próxima reunión entre el pleno y el ayuntamiento que se realiza cada mes. Luego sólo tienes que esperar a que presten atención a tu solicitud y te notifiquen si tu solicitud ha sido aceptada por el pleno del ayuntamiento.

- CORREUS ELECTRÒNICS: TERCERA ENTREVISTA

6 de juny

Bon dia.

Sóc el _____, alumne de primer de batxillerat del centre _____ . Estic començant a elaborar el meu treball de recerca, titulat "Cornellà i els seus barris". Fa uns dies, vaig exposar els meus dubtes sobre la font d'informació que m'interessava, i en l'apartat de la denominació de carrers abans de la democràcia em van adreçar a la Rectoria, concretament amb el Carlos González. M'agradaria concertar una entrevista amb ell per tal de resoldre els meus dubtes.

Espero la vostra resposta,
Moltes gràcies,

_____.

Telèfon: _____

7 de juny

Benvolgut/benvolguda,

Hem rebut la seva sol·licitud. El més aviat possible li donarem una resposta.

Gràcies.

www.cornella.cat

Sr./Sra.,

Hemos recibido su solicitud. Lo antes posible le daremos una respuesta.

Gracias.

www.cornella.cat

7 de juny

Bona tarda _____,

Sóc la Núria Salas, tècnica de l'Àrea de Territori i Sostenibilitat. Seré jo la persona encarregada d'informar-te sobre el tema que t'interessa.

Et proposo vinguis a La Rectoria aquest proper dijous a les 13h. Si no t'anés bé, truca'm per telèfon al 933 770 212 Ext. ____ i cerquem un altre dia de la setmana vinent.

Salutacions cordials,

7 de juny

Hola Núria,

Gràcies per respondre tan ràpidament. Aquesta setmana és l'última del curs i el dijous a les 13 h tinc un examen. Què et sembla el dimarts o el dimecres de la setmana vinent, a les 13 h?

Gràcies

8 de juny

Bon dia _____,

Perfecte dimarts, dia 14 de juny, a les 13h.

Molt sort a l'examen!

• **TERCERA ENTREVISTA: RECTORIA DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT.**

- *Hola bon dia, sóc un alumne del _____ i estic fent un treball de recerca sobre Cornellà, els barris, els carrers, una mica també d'història, etc i estic aquí per l'apartat de denominació de carrers abans de la democràcia, i m'agradaria fer-te unes preguntes referents a aquest tema. La primera és si puc veure algun plànol on es veiessin bé els límits dels barris de Cornellà actuals. La segona és si em podries dir l'origen dels carrers que no he sabut molt bé com classificar, que són uns 4 o 5. Per exemple, Campfaso saps què significa?*
- *Campfaso era una masia que hi havia a Cornellà, i el nom dels seus resident es deien així.*
- *Un altre nom és el de Cornellà Modern, que suposo que serà un nom posat bastant recentment, oi?*
- *Si, el carrer de Cornellà modern se li va donar perquè el barri de Sant Ildefons és el més modern, i aquest carrer delimita una mica la zona més moderna.*
- *L'altre és el Carrer Femades.*
- *Aquest cas és bastant similar al de Campfaso. Era una zona agrícola on hi havia una masia i la família es deia Femades.*
- *Durant el període franquista, saps si es va canviar el nom d'algun carrer a Cornellà?*
- *Si. Durant la República, els carrers tenien un nom, però quan va passar a manar el règim franquista, es van canviar els noms de diversos carrers de Cornellà. Sobretot van posar noms de generals, intentant castellanitzar-ho tot. És a dir, van treure tot els personatges catalans i els van substituir per persones d'altres llocs d'Espanya.*
- *I suposo, que amb l'arribada de la democràcia els criteris per canviar els noms de carrers varen canviar.*
- *Si, evidentment. Es van retirar els noms que feien referència al règim i majoritàriament es van recuperar els noms que estaven durant la República. Concretament són aquests. Aquest document és del 1985,*

però segurament es va canviar una mica abans.

- *Molt bé. Ara, per exemple, si jo vull canviar el nom a algun carrer, quins són els passos que hauria de seguir?*
- *La teva proposta s'hauria de presentar a una associació de veïns, justificant les raons i motius pels quals es vol canviar, i aquesta proposta, ja a nivell de l'associació, s'hauria de fer la proposta col·lectiva a l'Ajuntament. Després, l'ajuntament, juntament amb el ple, contemplaria la idea, i després s'aprovaria o rebutjaria. Aquesta reunió es realitza cada última setmana de cada mes, on arribaria la proposta, que hauria de tenir un gran suport ciutadà, mitjançant signatures, molt ben justificat i presentat.*
- *I les firmes haurien de ser dels veïns del carrer que vull canviar?*
- *Això depèn, ja que l'Ajuntament podria decidir si es formula un referèndum per a que siguin els veïns els que decideixin finalment si es canvia el nom o no, però això varia segons l'Ajuntament, degut a que no hi ha res estandarditzat.*
- *Quina ha sigut l'evolució urbana i demogràfica de Cornellà, sobretot dels 30 als 70?*
- *Un barri que representaria molt bé aquesta evolució seria Sant Ildefons, que durant els 60-70 es va urbanitzar degut a la immigració que va arribar d'Andalusia i Extremadura. Aquesta arribada tant gran de persones i les seves necessitats van fer que Cornellà creixés de manera molt més ràpida, ja que els que venien aquí, venien a viure a casa dels seus familiars, però com les condicions no eren massa bones, va aparèixer el barri de Sant Ildefons, anomenat ciutat Satèl·lit al principi. Durant la ràpida construcció del barri, els carrers no tenien nom, i per definir cada finca on es construïa cada bloc, van classificar als carrers en 5 nuclis i números. Llavors, es van arxivar els expedients d'obra, i amb el temps, es van anar donar nom a tots els carrers de Sant Ildefons. Però quan la gent anava a buscar el seu carrer segons el nom, no el trobava, ja que encara no estava inscrit. Llavors, van haver de fer l'equivalència de tot el barri que va durar dos anys. Una clara prova de l'arribada de immigrants va ser la fàbrica de la Seat, la Siemens... Per tant, es veu clarament que la zona del Baix Llobregat estava bastant industrialitzada. A l'hora de posar els noms, van decidir de fer-ho en ordre alfabètic, i amb el temps s'ha catalanitzat, com per exemple, el cas de Calle Abedul a Carrer Bedoll. Després, molts carrers tenien números de policia, que és el número on es viu, és a dir, el de l'edifici, i actualment, degut a reparcel·lacions, s'han canviat. Això és una cosa que aquí fem molt, que es fer*

- certificats de canvis de números de policia.*
- *Així com a Sant Ildefons tots els carrers porten noms de flora, els altres barris segueixen també un guió?*
  - *Em sembla que n'hi ha algun cas. Per exemple, al barri de Fatjó, tots els carrers porten noms de comarques de Catalunya, com Gandesa. És una cosa que es pensa durant la urbanització.*
  - *Els límits dels barris han sigut sempre així o han anat canviant una mica?*
  - *Això t'ho podria respondre millor l'Albert Roig, que és arquitecte tècnic, porta més temps aquí, ha nascut a Cornellà i en sap molt.*

ENTREVISTA AMB L'ALBERT ROIG, ARQUITECTE TÈCNIC

- *Els barris, des de que estan marcats com a barris, sempre han tingut els mateixos límits. Abans, Cornellà era un poblet molt petit, on només hi havia el casc antic, i a mesura que va anar creixent, es van anar delimitant els barris, que conserven sempre les mateixes limitacions. Per exemple, el que marca el barri Riera és l'Avinguda del Carrilet i el carrer d'Amadeu Vives, que és per on passava el tren. Llavors, de la via del tren cap a baix és Riera, i de la via cap a dalt és el Centre. En canvi, la separació entre el Centre i Gavarra és la via de la Renfe, que és una altra via de tren que porta molts anys en funcionament, concretament des del 1890. A continuació, la separació entre el barri Gavarra i Sant Ildefons és el Carrer Mossèn Andreu, més o menys al cine Pisa. I finalment, la Gavarra i el Pedró es separen per la carretera d'Esplugues, que té més de 100 anys. Per tant, podem extreure que els límits aquests sempre han estat marcats durant el segle XX, que és quan la ciutat va créixer moltíssim, concretament durant els anys quaranta, ja que amb 15.000 habitants va rebre molta immigració d'Andalusia i Extremadura i la població es va disparar. Això va provocar que es construïssin els primers barris, que eren el Pedró, la Gavarra, el Riera i fins i tot Almeda, bàsicament amb casetes petites i torretes amb jardí. Algunes d'aquestes cases eren segones residències de persones que venien a l'estiu aquí, sobretot dels 40 als 50. A partir d'aquests anys, la població es va multiplicar per 5, passant de 15.000 a 80.000 als anys 70. Aquesta multiplicació va fer omplir els barris que fins aquell moment estaven destinats a estiuejar, i van créixer sobretot Sant Ildefons i Gavarra.*
- *Per tant, Cornellà sencera es va desenvolupar a partir del barri Centre?*
- *Exacte. El que és el barri Centre actual, ha sigut Cornellà sencera*

durant molts anys. Per exemple, hi ha runes romanes, situades totes al barri Centre. El que no estava al barri Centre eren petites masies al voltant.

- Això ja ho he preguntat abans, però, així com Sant Ildefons té noms de flora, els altres segueixen un guió predeterminat?
- Doncs més aviat no. Els noms dels carrers varien en funció dels anys, de l'època i de qui té el poder municipal, que decideix quina és la manera. Per exemple, els carrers més antics tenen noms de persones més o menys il·lustres, com escriptors o poetes. Malgrat que es canviï algun nom, sempre n'hi ha carrers que popularment sempre s'han dit d'una manera, però oficialment el nom era un altre. Evidentment, cada govern canvia els noms segons les seves idees, però n'hi ha noms que mani qui mani no tenen color polític, com els de flora, comarques... En el cas de la dictadura, es van canviar diversos noms, però la gent, acostumada al nom anterior, no emprava l'imposat pels franquistes. Després, amb l'arribada de la democràcia, es van tornar a canviar els noms populars, com el de la carretera d'Esplugues que havia estat canviada pels franquistes amb el nom de José Antonio. Un altre exemple és la Plaça de l'Església, que abans de la democràcia figurava com a Plaza del Generalísimo, encara que, com en el cas d'abans, ningú utilitzava aquest nom. En això Sant Ildefons és diferent, ja que quan es va construir, es van posar noms de números i posteriorment de plantes. A l'hora de canviar-los, es van catalanitzar, i com en castellà estaven classificats per orde alfabètic, l'ordre es va veure afectat i no segueixen cap. En el cas de Font Santa i Fatjó, on els noms són de comarques, l'únic motiu que van seguir va ser el de la comoditat i l'assegurança de que no les podien canviar, ja que un canvi de nom suposa una molèstia pels veïns i per l'Ajuntament.
- És veritat, canviar un nom de carrer és bastant complicat, no?
- Sí. Hi ha algun nom que es canvia, com quan una Associació ho demana. Com per exemple el Carrer Capitán Cortés no agradava a unes entitats de Cornellà i van demanar de canviar-ho per un escriptor de Sardanes i era de Cornellà, que es deia Jaume Vila i Mèlich. Ho van canviar i ara es diu Javimel, que es popularment el nom de l'escriptor. Canvis com aquests són escassos, el canvi més abundant va ser al 1979, al canvi entre la dictadura i la democràcia.
- Fa unes dues setmanes vaig anar a l'Associació de Veïns del Barri Centre, i em van dir que en tota la seva història només havien canviat el nom de la Plaça de la Figuera, per tant, sí que són escassos.
- Si, de fet la plaça de la Figuera no existia, era un solar on hi feien

ceràmiques i coses de ciment. Quan posteriorment allò es va convertir en una plaça, van haver de posar un nom, i com que hi havia una figuera que va ser l'únic que es va conservar, es va posar aquest nom. Si ara per exemple, alguna associació de veïns volgués canviar-ho, l'Ajuntament ho estudiaria i acceptaria o no. S'hauria de fer un acord del ple, votar, i si majoritàriament estan d'acord, es canvia el nom. En la democràcia, el criteri era recuperar els noms d'abans, com en el cas del Carrer Martí i Julià, que abans s'anomenava Queipo de Llano. En canvi, el carrer de Calvo Sotelo, que ara es diu Cinema Bel, la modificació va ser deguda a que hi havia hagut un cinema, que s'anomenava Cinema Bel. El mateix passa en el cas de les carreteres, que la gent emprava el nom que estava abans del franquisme. Durant un temps, de fet, es van posar les plaques amb els noms oficials i a sota, entre parèntesi el nom popular, com per exemple el carrer de l'Ametller, que es deia això oficialment, però popularment era el de la llet, i això portava a confusions. Altres exemples són el carrer del gel (de les monges), l'Avinguda del Parc (el torrent del llop), el Carrer dels pins (Piu XII), el Carrer de les escaletes (Miquel de Roncalí)... Tots aquests han tingut lloc a la placa del carrer, però posteriorment s'han eliminat els populars. En relació a l'origen de tots aquests noms, Andreu Agüera va escriure un llibre on ho explica, i suposo que ho trobaràs a la biblioteca, juntament amb altres que també et poden servir. (va trucar a Joan Fernández i la Carme Páez per saber si coneixien aquest llibre, però no vam tenir sort.) Potser, com seria una edició petita, no es va arribar a publicar i no està guardada.

- A l'hora de passar al català els noms de carrer de Sant Ildefons, van haver-hi problemes ja que els habitants no el parlaven, per tant, l'Ajuntament va arribar a un acord verbal per deixar dues plaques, una en castellà i una altra en català durant 10 anys. Això va passar l'any 1982, i 34 anys més tard, és a dir, avui, continuen algunes en els dos idiomes. N'hi ha casos que no són conflictius com el de l'Avet i el de l'Abeto, però hi ha d'altres que no s'assemblen, fins i tot n'hi ha algunes que són diferents, com el cas del Carrer de l'Avellaner, que abans estava com a Calle del Almendro. Això es degut a que a Cornellà ja hi havia un carrer de l'Ametller, i no es poden repetir els noms.

LLISTAT DE CARRERS DE CORNELLÀ DE LLOBREGAT

ACÀCIA, carrer
ALACANT, carrer
ÀLBER, carrer
ALBERT EINSTEIN, carrer
ALCALÀ GALIANO, carrer
ALFONS CUXART, plaça
ALMÀCHAR, passatge
ALMEDA LA VELLA, plaça
ALMERIA, carrer
ALMERIA, passatge
ALMIRALL VIERNA, carrer
ALMOGÀVERS, carrer
ALPS, avinguda
ALPS, passatge
AMADEU VIVES, carrer
AMETLLER, carrer
ÀNGEL GUIMERÀ, plaça
ANOIA, carrer
ANOIA, posterior
ANSELM CLAVÉ, rambla
ANTIC D'ESPLUGUES, camí
ANTONI MAURA, carrer
ANTONIO MACHADO, plaça
ARÇ, carrer
ARNAU DE MERCADER, carrer
ARQUITECTE ADELL FERRER, carrer
ARQUITECTE CALZADA, carrer
AVELLANER, carrer
AVENIR, carrer
AVET, carrer
AVET, plaça
BAIX EBRE, carrer
BAIX LLOBREGAT, avinguda
BALTASAR ORIOL, carrer
BAMBÚ, carrer
BARCELONA, carrer
BARCELONES, carrer
BAUDILI CORTADA, plaça
BEDOLL, carrer
BEGÒNIA, carrer
BEGÒNIA, posterior
CARRER BELLATERRA, carrer
BERGUEDÀ, carrer6
BOIX, carrer
BONAVISTA, carrer
BONESTAR, carrer
BONVEÍ, carrer

BRUC, carrer
BRUC, posterior
BUGUENVIL.LEA, carrer
BURI, carrer
BUSQUETS, passatge
CADIS, carrer
CALDERÓN DE LA BARCA, carrer
CAMÉLIES, carrer
CAMP, passatge
CAMP DE L'EMPEDRAT, carrer
CAMPFASO, carrer
CAMPFASO, plaça
CAMPOAMOR, carrer
CAMPRECIÓS, plaça
CAMPSA, passeig
CAN CORTS, avinguda
CAN CORTS, passatge
CAN FAIRELL, camí
CAN SURIS, plaça
CANAL, carrer
CAOBA, carrer
CARMEN AMAYA, plaça
CASTANYER, carrer
CATALANS, carrer
CATALUNYA, carrer
CATALUNYA, plaça
CEDRE, carrer
CEDRE, posterior
CENTRE, passatge
CERDANYA, carrer
CINEMA BEL, carrer
CIRERER, carrer
CIRERERS, carrer
COBALT, carrer
CONCA DE BARBERA, carrer
CONFLENT, carrer
CÒRDOVA, carrer
CORNELLÀ MODERN, carrer
COSTA BRAVA, carrer
COURE, carrer
CRISTÒFOR LLARGUÉS, carrer
CRISTÒFOR LLARGUÉS, passatge
CROM, carrer
CARRER DÀLIA, carrer
DELÍCIES, passatge
DELÍCIES, carrer
DESMAI, carrer
DESTRALETA, camí
DESTRALETA, passatge
DOCTOR ARÚS, carrer

DOCTOR CARULLA, carrer
DOCTOR FERRAN, carrer
DOCTOR FERRAN, passatge
DOCTOR MARTÍ I JULIÀ, carrer
DOLÇAMARA, carrer
DOLORS ALMEDA, carrer
DOLORS ALMEDA, passatge
DOMÈNECH I MONTANER, carrer
DURAN, carrer
EDUARD GIBERT, carrer
EDUARD BAGARIA I PUIG
EMPORDÀ, carrer
EMPORDANÈS, carrer
ENAMORATS, plaça
ENERGIA, carrer
ENRIC MORA, plaça
ERMENGOL GOULA, carrer
ERNEST LLUCH, carrer
ESGLÉSIA, plaça
ESPLUGUES, carretera
ESTACIÓ, plaça
EUROPA, plaça
FAMA, avinguda
FATJÓ, passatge
FEDERICA MONTSENY, carrer
FEDERICO GARCÍA LORCA, passatge
FELIU I CODINA, carrer
FÈLIX JUST I OLIVERAS, carrer
FEMADES, carrer
FERROCARRILS CATALANS, passeig
FILIPINES, carrer
FIVALLER, carrer
FLOR DE NIT, carrer
FLORIDA, carrer
FLORS, avinguda
FONTSANTA, plaça
CARRER FRANCESC LAYRET, carrer
FRANCESC LAYRET, passatge
FRANCESC MACIÀ, plaça
FRANCESC MORAGAS, carrer
FREDERIC SOLER, carrer
FREIXE, carrer
FUTBOL, carrer
GALÍCIA, plaça
GANDESA, carrer
GANDESA, plaça
GARRAF, carrer
GARRIGUES, carrer
GARROFER, carrer
GARROTXA, carrer

GENERAL MANSO, carrer
GENERAL PRIM, carrer
GERDERA, carrer
GIRONES, carrer
GRANADA, carrer
GRUP LLOBREGAT, passatge
GUSTAVO ADOLFO BÉCQUER, carrer
HORTS, passatge
HOSPITALET, carretera
HUELVA, carrer
HUÉSCAR, passatge
IGNASI IGLESIAS, carrer
IGNASI IGLESIAS, passatge
INFANTA CARLOTA, parc
ISAAC ALBÉNIZ, carrer
ISAAC PERAL, carrer
ISABEL AUNIÓN, passatge
ISCLE SOLER, carrer
JACINTO GUERRERO, carrer
JAÉN, carrer
JARDINS DE LA PAU, passeig
JAUME CASAS I PALLEROLS, carrer
JAVIMEL, carrer
JOAN FERNÁNDEZ, carrer
CARRER JOAN MARAGALL, carrer
JOAN MIRÓ, plaça
JOSÉ CANALEJAS, carrer
JOSEP CUXART, carrer
JOSEP DURAN CAMPDERROS, carrer
JOSEP FITER, carrer
JOSEP FITER, passatge
JOSEP GELABERT, passatge
JOSEP MASGRAU, carrer
JOSEP RECORT, carrer
JOSEP TARRADELLAS, plaça
JUAN DE PADILLA, carrer
LASARTE, carrer
LEPANTO, carrer
LÍNIA ELÈCTRICA, avinguda
LLEÓ FONTOVA, carrer
LLEÓ XIII, carrer
LLIBERTAT, plaça
LLINARS, carrer
LLOBREGAT, carrer
LLUÍS COMPANYS, plaça
LLUÍS MUNTADAS, carrer
LLUNETES, carrer
MÀLAGA, carrer
MÀLAGA, passatge
MANUEL MARINÉ, carrer

MARCELINO MENÉNDEZ PELAYO, carrer
MARESME, avinguda

MARIA AURÈLIA CAPMANY, carrer
MARIÀ BENLLIURE, carrer
MARIÀ FORTUNY, Carrer
MARIA ROSA, carrer
MARIÀ THOMAS, carrer
MARINA, carrer
CARRER MARQUÈS DE CORNELLÀ, carrer
MARSANS, plaça
MARTINET, carrer
MARY SANTPERE, plaça
MATEU OLIVA, passatge
MERCAT CENTRE
MERCAT MARSANS
MERCAT SANT ILDEFONS
MERCÈ RODOREDA, carrer
MERCURI, carrer
MIG, carretera
MIGUEL DE CERVANTES, passatge
MIGUEL DE CERVANTES, carrer
MIGUEL HERNÁNDEZ, plaça
MIQUEL DE RONCALI, carrer
MIRANDA, carrer
MIRANDA, passatge
MONTSERRAT ROIG, carrer
MONTSIÀ, carrer
MOSSÈN ANDREU, carrer
MOSSÈN ANDREU, posterior
MOSSÈN JACINT VERDAGUER, carrer
MOSSÈN JAUME RAFANELL, carrer
MOSSÈN JAUME SOLER, carrer
MOSSÈN JOAQUIN PALET, carrer
MÚRCIA, carrer
MURILLO, carrer
NARCÍS MONTURIOL, carrer
NOGUERA, carrer
OLIVERAR, carrer
ORIOLES, carrer
OSONA, carrer
PABLO PICASSO, avinguda
PALLARS, plaça
PALMA DE MALLORCA, carrer
PARC, avinguda
PARC CAN MERCADER, avinguda
PARE LLEONARD, passatge
PARE LLEONARD, plaça
PADRE MARCHENA, carrer
PAU, passatge de la

PAU, plaça de la
PAU CASALS, plaça
PAU RIERA, carrer
PAÏSOS CATALANS, plaça
PENEDÈS, carrer
PIUS XII, carrer
PLÀSMICA, passatge
POMPEU FABRA, carrer
PONENT, carrer
PORTA DIAGONAL, avinguda
PRAT, carretera
PRAT DE LA RIBA, plaça
PRIMER DE MAIG, carrer
PRINCIPAT D'ANDORRA, carrer
PRIORAT, carrer
PROGRÉS, carrer
PUIGCERDÀ, plaça
QUATRE CAMINS, plaça
QUINTANA I MILLARS, carrer
QUITLLET, camí
RAMÓN SALA, carrer
RAMÓN Y CAJAL, carrer
RAMONEDA, carrer
REPÚBLICA ARGENTINA, avinguda
REUS, plaça
REVOLT NEGRE, carrer
RIBAGORÇA, carrer
RIBERA D'EBRE, carrer
RIERETA, carrer
RÍOS ROSAS, carrer
RIPOLLÈS, carrer
RIUS I TAULET, carrer
RIVELLES, passatge
ROSA, carrer
ROSERS, passatge
ROSSELLÓ, carrer
RUBIO I ORS, carrer
RUGBY, carrer
SABINA MITJAVILA, carrer
SALAMANCA, passatge
SALVADOR ALLENDE, avinguda
SALVADOR ALLENDE, posterior
SALVADOR DALÍ, carrer
SALVADOR RUEDA, carrer
SANT BERNAT DE MENTHON, carrer
SANT BOI, carretera
SANT FERRAN, avinguda
SANT ILDEFONS, avinguda
SANT ILDEFONS, plaça
SANT ILDEFONS, posterior

SANT ISIDRE, carrer
SANT JERONI, carrer
SANT JOAN DESPÍ, carretera
SANT LLUÍS, carrer
SANT LLUÍS, passatge
SANT VICENÇ FERRER, carrer
SARDANA, plaça
SEGARRA, carrer
SEGRIÀ, carrer
SELVA, passatge
SEVILLA, carrer
SILICI, carrer
SOL, plaça
SOLANES, rambla
SOLER I CORTADA, carrer
SOLSONÈS, passatge
SORRAL DEL RIU, carrer
TAM-TAM, plaça
TARRAGONÈS, carrer
TÀRREGA, plaça
TEODOR LACALLE, carrer
TEODOR LLORENTE, carrer
TERRA ALTA, carrer
TIRSO DE MOLINA, carrer
TRANSFORMADOR, passatge
TRAVESSERA, carrer
TREBALL, carrer
URBANITZACIÓ PALOU, carrer
URGELL, carrer
VALL D'ARAN, carrer
VEGUERIA, passatge
VELÁZQUEZ, carrer
VERGE DE MONTSERRAT, carrer
VERGE DEL COLOM, carrer
VERGE DEL PILAR, carrer
VERGE DEL PILAR, plaça
VIC, plaça
VICENÇ LLIVINA, carrer
VICTOR PRADERA, carrer
VIL-LA JÚLIA, passatge
VILLAMIL, passatge
VISTALEGRE, carrer
XIPRER, carrer